

BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED

Betreft: Sint-Jozefinstituut

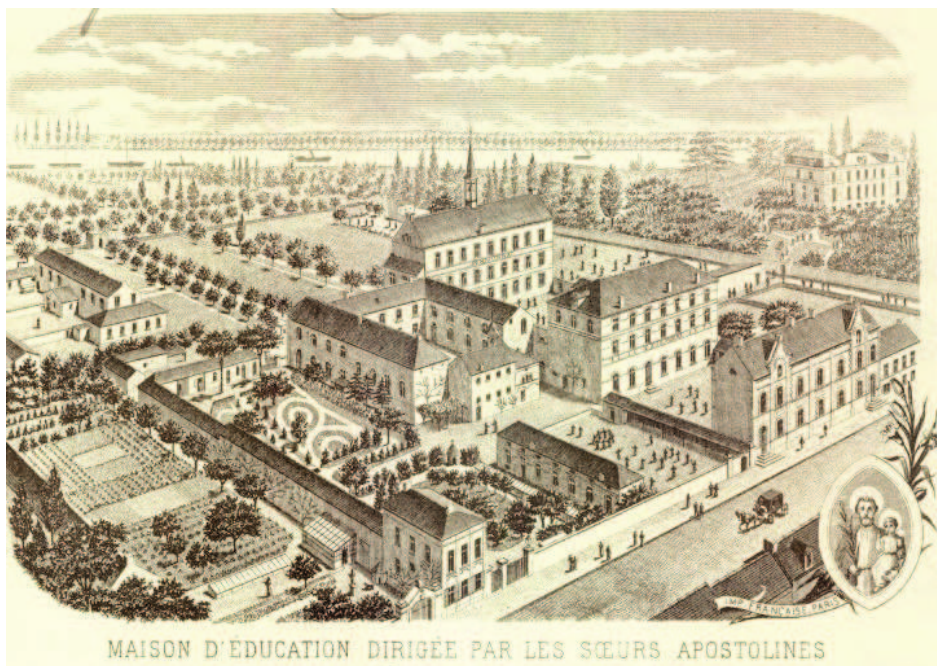
Ligging: Wegvoeringstraat 59-63, 9230 Wetteren.

Beschermingsbesluit: Sint-Jozefkapel en deel van het Sint-Jozefinstituut & Kasteel Vilain XIII zijn beschermd als monument op 03.06.2005 (nummer besluit 4403 & 4404).

Beheersplan opgemaakt door: Architectenbureau Tom Leyman, Gentsesteenweg 98/1, 9750 Zingem

Opdrachtgever: KOW Wetteren, Wegvoeringstraat 21, 9230 Wetteren

Datum ter goedkeuring ingediend: 30/05/2016

Pentekening kloosterdomein en kasteel met de Schelde in de achtergrond, 1895, Archief Zusters Apostolinnen Heilige Jozef, Wetteren

0. INLEIDING	3
1. IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET BEOOGDE GEBIED	4
1.1 AFBAKENING	4
2. HISTORISCHE NOTA	6
2.1 SITUERING	6
2.2 KASTEEL VILAIN XIII	8
2.2.1 Geslacht Vilain XIII	8
2.2.2 Charles Hippolyte Vilain XIII	10
2.2.3 Het kasteel Vilain XIII	10
2.3 VIERDE BOUWFASE: CONGREGATIE VAN DE ZUSTERS APOSTOLINNEN VAN DE HEILIGE JOZEF	13
2.4 VIJFDE BOUWFASE: SCHOOLGEBOUWEN BRESSERS	18
2.4.1 Adriaan Frans Bressers	18
2.4.2 Schoolgebouwen	18
3. BESCHRIJVING EN INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN BINNEN DE AFBAKENING	23
3.1 KASTEEL EXTERIEUR	23
3.1.1 Dakbedekkingen en dakdoorbrekingen	23
3.1.2 Regenwaterafvoer	25
3.1.3 Buitenmuren	26
3.1.4 buitenschrijnwerk	27
3.2 KASTEEL INTERIEUR	29
3.2.1 Interieurafwerking	29
3.2.2 Structuurelementen	33
3.3 SCHOOLGEBOUWEN EXTERIEUR	34
3.3.1 Dakbedekking en dakdoorbrekingen	34
3.3.2 Dakstructuur	35
3.3.3 Topbekroning	37
3.3.4 Buitenmuren	37
3.3.5 Buitenschrijnwerk	39
3.3.6 Klokkenstoelen / torenuurwerken	40
3.4 SCHOOLGEBOUWEN INTERIEUR	41
3.4.1 Interieurafwerking	42
3.4.2 Structuurelementen	44
3.5 SINT-JOZEFGAPEL	46
3.6 DIRECTEURSWONING	50
4. BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN	51
4.1 KASTEEL VILAIN XIII	51
4.1.1 De historische (architectuurhistorische) waarde	51
4.1.2 De artistieke waarde	51
4.1.3 Sociaal-culturele waarden	51
4.2 SCHOOLGEBOUWEN BRESSERS	52
4.2.1 Cultuurhistorische waarde	53
4.2.2 Architectuurhistorische waarde	53
4.2.3 Artistieke waarde	53

5.	ONDERBOUWDE VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER.....	54
5.1	MASTERPLAN.....	54
5.1.1	Hoofddoelstellingen.....	55
5.1.2	Nevendoelstellingen.....	55
5.2	BEHEERSPLAN.....	56
5.2.1	Hoofddoelstellingen.....	58
5.2.2	Nevendoelstellingen.....	59
6.	OPSOMMING VAN DE WERKZAAMHEDEN	60
7.	MANIER EN TIJDSTIP VAN OPVOLGING	63
7.1	INSTANDHOUDINGSWERKEN	63
7.2	RESTAURATIEWERKEN: EENMALIGE MAATREGELEN	63
7.3	ONDERHOUDSWERKEN : WEDERKERENDE MAATREGELEN	63
8.	BIJLAGEN	64
9.	BIBLIOGRAFIE.....	65

0. INLEIDING

Het domein van het voormalige klooster van de zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef huisvest vandaag twee scholen: een basis- en secundaire school. In het kader van de optimalisatie van de lange termijnvisie van de infrastructuur voor de basis- en secundaire school van het Sint-Jozefinstituut werd een masterplan opgemaakt. Het masterplan omvat de bouw van een nieuw complex voor de basisschool, de reorganisatie van de secundaire school in de bestaande gebouwen en de herindeling van de interne circulatie tussen beide scholen. Er wordt gestreefd naar een maximaal behoud van de geklasseerde bebouwing en optimaal gebruik van alle lokalen in het gebouwencomplex om leegstand en versnippering zoveel mogelijk te vermijden.

Voor de beschermde delen van het scholencomplex en het kasteel wordt een beheersplan opgemaakt. In het eerste hoofdstuk van het beheersplan wordt het domein aan de hand van enkele plannen omkaderd met afbakening van het beschermd monument. Het tweede hoofdstuk omvat de historische nota opgedeeld in twee delen volgens het beschermingsbesluit. Het eerste deel omschrijft het kasteel, het tweede de schoolgebouwen met de Sint-Jozefkapel en de Heilig hartkapel. In het derde deel komt de inventaris van de erfgoedelementen aan bod. Het vierde en vijfde hoofdstuk gaat verder in op de beschrijving en visie van het masterplan en het beheersplan. Hoofdstuk zes en zeven maken een overzicht van de maatregelen en werkzaamheden en hoe deze zullen opgevolgd worden. Alle plannen van het complex worden in bijlage toegevoegd onder hoofdstuk acht.

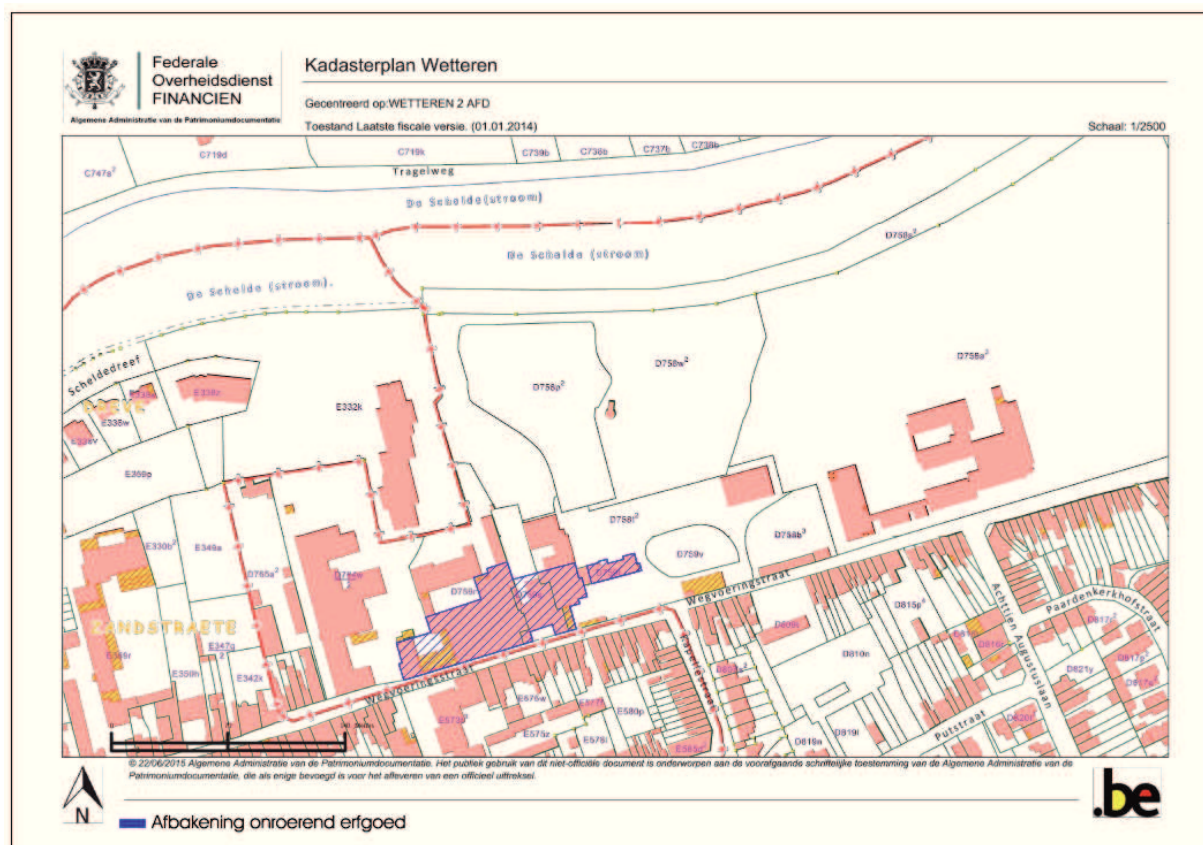
Afb. 1: Luchtfoto 2010, voor de bouw van het nieuwe kinderdagverblijf

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het beoogde gebied

1.1 Afbakening

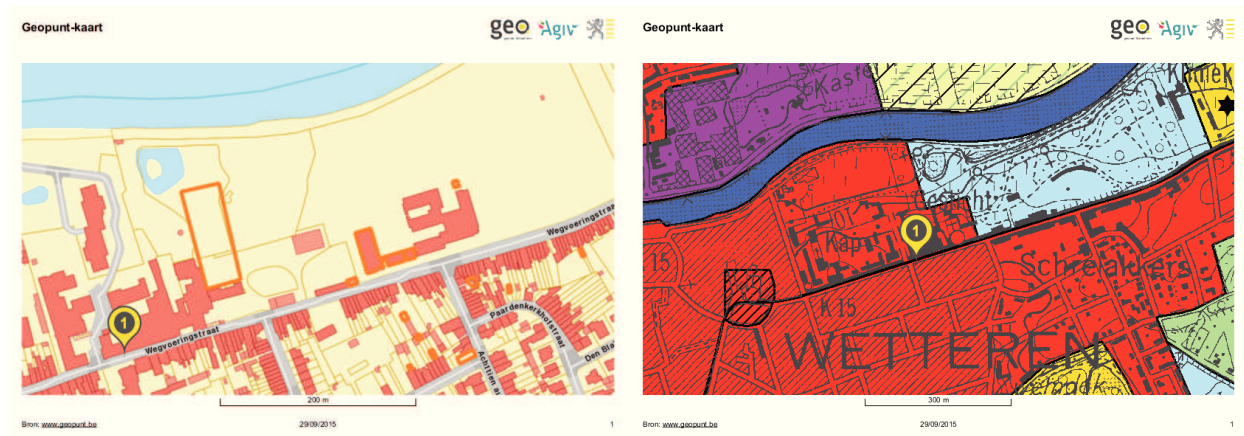
Het grootste deel van het scholencomplex is beschermd als monument en opgenomen in het beschermingsbesluit van 3 juni 2005 (bijlage 7 - besluit nr. 4403). Het kasteel van Vilain XIII is ook als monument beschermd en opgenomen in het beschermingsbesluit van 2005 (bijlage 6 - besluit nr. 4404). Het voormalige klooster van de Zusters Sacré Coeur en het "Dames" gebouw zijn niet mee opgenomen in de bescherming. De afbakening van het beschermingsbesluit stemt overeen met de afbakening van hetgeen is opgenomen in het beheersplan.

De secundaire school, het Sint-Jozefinstituut is gevestigd in de Wegvoeringstraat nr. 59-63 te Wetteren. De Sint-Jozefbasisschool is gevestigd op nr. 59a. Het domein van 10 hectare ligt langs de Schelde in een bosrijke omgeving. Het complex omvat een basis- en secundaire school, een kinderdagverblijf, een RVT en een congregatie (kadaster nrs. Bijlage 1 – sectie D, NRS. 758P2, 758T2, 758W2, 759R, 759S, 759T). De basis- en secundaire school zijn grotendeels ondergebracht in het voormalige klooster van de zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef. Het kinderdagverblijf is sinds juni 2014 geherlocaliseerd in een nieuw gebouw op het domein. Het kasteel werd tot 2012 bewoond door de zusters Apostolinnen en staat sinds hun verhuis naar een nieuw complex in 2013 leeg.

Afb. 2: Kadasterplan met afbakening van het onroerend goed in het blauw gearceerd.

De nieuwbouw van het kinderdagverblijf is tot op heden niet opgenomen in het kadasterplan. Op het GRB plan is de afbakening van het nieuwe kinderdagverblijf te zien (Afb.3). Het gewestplan geeft aan dat de school in een woongebied ligt. Het nieuwe kinderdagverblijf ligt in een gebied voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut (Afb.4). De gebouwen behoren niet tot een RUP of BPA.

Afb. 3: GRB kaart met anomalieën

Afb. 4: Gewestplan

Afb. 5 : tuingevel (noord) kasteel

Afb. 6 : straatgevel basisschool

Afb. 7 : straatgevel secundaire school

2. HISTORISCHE NOTA

Het Kasteel van Vilain XIII en de schoolgebouwen met traptoren, feestzaal en winter tuin zijn beschermd als monument bij het MB van 03.06.2005.

2.1 Situering

De schoolgebouwen en het kasteeldomein bevinden zich in de Wegvoeringstraat te Wetteren. De Wegvoeringstraat, vroegere "Zandstraat", werd als verbinding tussen het centrum van Wetteren en Schellebelle aangelegd. De Zandstraat maakte deel uit van de provinciale verbindingsweg tussen Gent en Dendermonde, aangelegd onder leiding van burgemeester Charles Hippolyte Vilain XIII.¹ Naast deze verbindingsweg liet hij ook een steenweg aanleggen tussen Oosterzele en Lokeren, en tussen Oombergen en Wetteren.²

Op de oude kadastrale plannen is de evolutie van het domein goed te zien. De eerste vergelijkbare kaart is deze van Joseph de Ferraris uit 1771 (Afb. 8). Het perceel van de schoolgebouwen links op de kaart van Ferraris, waar het latere klooster van de congregatie is ontstaan, is als akker getekend. Op het perceel rechts, waar later het kasteel van Charles Hippolyte Vilain XIII zal ontstaan, zijn enkele gebouwen met de vermelding van het cijfer '29' te zien. Het getal 29 verwijst naar een parochie van wie de vrijstaande gebouwen op dit perceel eigendom zijn. Naar welke parochie dit getal precies verwijst is niet gekend. De percelen zijn omgeven door akkers, weilanden en bossen die elk door een haag worden afgebakend.

Afb. 8: Detail uit de kaart van Joseph de Ferraris met afbakening van de percelen, 1771-1778

Tussen 1840 en 1880 werden twee kadastrale plannen van België gemaakt. De eerste is de atlas der buurtwegen uit 1841 (Afb. 9). Het kasteel, het klooster en alle tussenliggende percelen zijn eigendom van de burgemeester van Wetteren, Charles Hippolyte Vilain XIII. Het perceel is geëvolueerd naar een groter perceel waar ook het kasteel, dat door de burgemeester in 1822 als jachtslot werd gebouwd is te zien (Afb. 9 – nr. 2). Het perceel van het klooster van de congregatie van de Apostolinnen is slechts vaag herkenbaar van vorm. Er is een eerste L-vormige bebouwing te zien (Afb. 9 – nr. 1).

¹ www.inventaris.onroerenderfgoed.be, laatst geraadpleegd op 7 mei 2015, ID 125490

² Henry de Giey, De Familie Vilain XIII, geesten in de 18^e en 19^e eeuw, Melle 1982, pag. 36

Afb. 9: Detail van de atlas der buurtwegen, 1841

Afb. 10: Detail van de P.C. Popp Kaart, 1841-1879

Een tweede reeks kadastrale plannen van België werden tussen 1841 en 1879 opgemaakt door Philippe Christian Popp (Afb. 10). De Popp kaart van het perceel toont een duidelijke evolutie van het kasteel en het klooster. Tussen 1849 en 1852 werd het jachtslot uitgebreid met twee zijvleugels (Afb. 10 – nr.2). Van de vier bijgebouwen naast het kasteel van Charles Hippolyte Vilain XIII zijn slechts twee gebouwen overgebleven op de Popp kaart. Dit zijn vermoedelijk de woning met serre en orangerie die Charles Vilain door Louis Minard liet ontwerpen in 1856 voor zijn hovenier.³ Op het naastliggende perceel, nummer 767 a, is een vrijstaand gebouw te herkennen dat ingeschreven werd als weeshuis (Afb.10-nr.3). Uit bronnen is gekend dat de moeder van Charles Hippolyte in 1813 een weeshuis met twee bijhorende woningen oprichtte in Weteren.⁴ Later richtte Charles Hippolyte zelf ook een ziekenhuis op. Charles Hippolyte liet in 1841 het weeshuis dat door zijn moeder werd opgericht ombouwen tot een zondagsschool waarna de wezen verhuisden naar de gebouwen van het hospitaal “voor zieke, gebrekege, ongeneeslijke en krankzinnige mensen”.⁵

Tussen 1870 en 1890 werd het klooster uitgebreid met een school, een woning voor de directeur en een ouderlingenhuis met een eerste eigen kapel. Naast deze uitbreidingen zijn in de boekhouding van de congregatie ook gegevens terug gevonden van de aankoop van enkele percelen rondom het klooster. Directeur E.H. Magloire Van den Bossche (1838-1910) kocht tussen mei 1880 en augustus 1885 de aanpalende percelen tussen het klooster en het kasteel waaronder ook het weeshuis op perceel 767 a (Afb. 11).⁶ Na de dood van barones Leontine De Wal, weduwe en tweede vrouw van Vilain XIII in 1901 kocht de directeur ook het kasteel aan (Afb. 11).

Op de huidige GRB-kaart zijn het damesgebouw (Afb. 12-nr.1) en het kasteel (nr.2) duidelijk herkenbaar.

Afb. 11: In rood aangeduid de percelen aangekocht tussen 1880-1885

Afb. 12: Detail uit de basiskaart GRB-kaart, 2015

³ Architectuurcollectie Louis Minard, archief universiteit Gent, bib.arch.010143-10160

⁴ Henry de Gley, o.c., pag. 33

⁵ Id., pag. 33

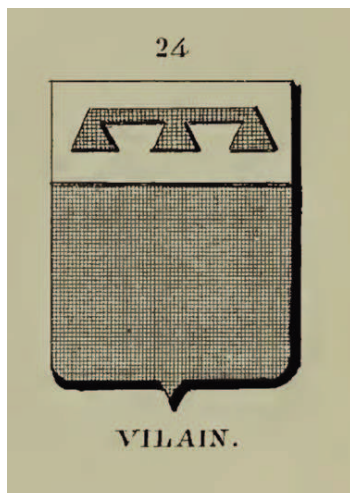
⁶ Archief van de zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef te Weteren

2.2 Kasteel Vilain XIII.

2.2.1 Geslacht Vilain XIII

Het geslacht Vilain XIII is een Vlaams adellijke familie met een geschiedenis die terug gaat tot in de 9^e eeuw. Hiermee worden ze als een van de oudste adellijke geslachten van Vlaanderen gezien.⁷ De bijnaam Vilain duikt voor het eerst op in het Gentse rond 1250 (Afb. 13). Latere generaties van de familie voegde het Romeinse cijfer XIII toe aan hun naam.

Waarom precies dit cijfer werd gekozen is nog steeds onduidelijk. Er bestaan verschillende theorieën over. Er is een theorie die de relatie legt tussen de familie en Lodewijk XIV.⁸ Deze kan echter achterhaald worden met een tekst uit 1612, nog voor het regime van Lodewijk XIV, van Van der Linden. Hierin verwijst Van der Linden naar een Vilain die op tweemaal zeven dagen ook tweemaal zeven vijandige steden had veroverd en hij zichzelf kroonde door het getal XIII toe te voegen aan zijn naam.⁹ Een andere theorie vertelt het verhaal van een bastaardzoon in de familie waarbij hij van zijn natuurlijke vader een stuk grond van veertien bunders kreeg om zo een onderscheid te maken tussen de legitieme en bastaard-tak van de familie Vilain. Deze theorie kon echter nergens gecontroleerd worden aan de hand van de vele geschriften en berust dus enkel op legenden. De derde, en misschien meest betrouwbare theorie steunt op heraldisch materiaal. Rond 1600 werd het blazoën geschilderd waarbij de familie Vilain de spreuk "Verdien in hoop" wou toevoegen naast hun vaste wapenspreuk "sans reproche" wat zoveel als onberispelijk, smetteloos betekent. Wegens de taalbarrière tussen de Franstalige Vilain en de Nederlandstalige schilder verstond de schilder de spreuk als "Feertien in hop" waarbij hij het Romeinse getal XIII bovenaan een krans van hop schilderde (Afb. 14).¹⁰

Afb. 13: Wapenschild geslacht Vilain

Afb. 14: Wapenschild geslacht Vilain XIII

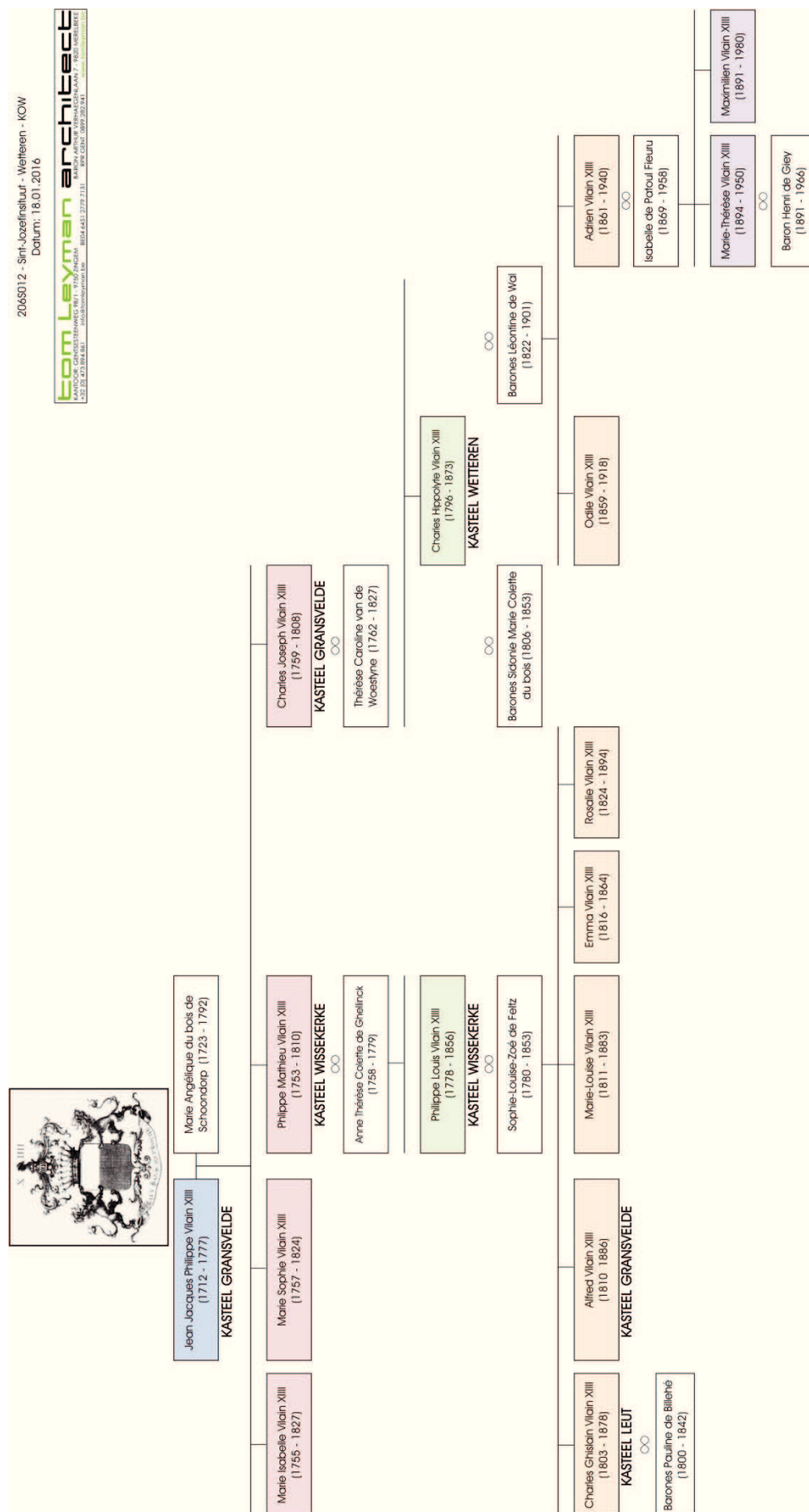
Het grootste deel van de familie Vilain XIII was actief op zowel politiek, economisch als sociaal vlak binnen het graafschap Vlaanderen. Tussen de 11^e en de 19^e eeuw was het geslacht Vilain XIII voornamelijk gevestigd in Oost-Vlaanderen. Een van de spilfiguren van het latere geslacht was Jean Jacques Philippe Vilain XIII (1712–1777). De relatie tussen Jean Jacques Philippe en Charles Hippolyte wordt aan de hand van een stamboom hierna toegelicht.

⁷ Peter M. De Wilde, Een beknopte geschiedenis van de familie Vilain XIII, Kruike, 1996, pag.3

⁸ Peter M. De Wilde, o.c., pag. 7

⁹ A. Maris, o.c., pag. 7

¹⁰ A. Maris, o.c., pag. 4-5

2.2.2 Charles Hippolyte Vilain XIII

Charles Hippolyte Vilain XIII, geboren te Parijs op 7 mei 1796, was de jongste kleinzoon van Jean Jacques Philippe en de zoon van de burgemeester van Wetteren, Charles Joseph Vilain XIII. Charles Hippolyte woonde samen met zijn ouders in het kasteel van Gransvelde dat zijn grootvader in 1763 had gekocht.¹¹ Na de dood van zijn vader in 1808 nam Charles Hippolyte de ambt van zijn vader over als burgemeester van Wetteren en droeg de eretitels van Ridder in de Leopoldsorde en ridder in de orde van Saint-Louis.¹² Opmerkelijk is echter dat hij het ouderlijke kasteel niet van zijn vader erfde. Waarom het kasteel niet van vader op zoon werd doorgegeven blijft nog steeds een goed bewaard geheim. Na het overlijden van zijn moeder in 1827 kwam het kasteel van Gransvelde in bezit van zijn neef Alfred Vilain XIII (1810-1886) die het op zijn beurt verkocht aan de erfgenamen van de moeder van Charles Hippolyte waarna het kasteel in handen van baron De Kerckhove kwam.¹³

Tussen 1830 en 1831 was Charles Hippolyte lid van het Nationaal Congres van België.¹⁴ Hij was politiek actief in zowel binnen- als buitenland waaronder in het Verenigd Koninkrijk, Nederland en later ook in Italië. Tussen 1840 en 1848 woonde hij in zijn buitenverblijf in Italië waar hij actief was als ambassadeur bij de hoven van Sardinië-Piëmont en Toscane. Na 1848 kwam hij terug naar Wetteren om zijn ambt als burgemeester opnieuw op te nemen en bleef dit tot aan zijn dood in 1873. Hij had naast zijn politieke carrière ook een sterke interesse in het cultuurhistorische en had als filantroop een grote liefde voor de mensheid. Net als zijn grootvader richtte hij een ziekenhuis, een weeshuis en een school voor teken- en bouwkunst.¹⁵

In 1840 trouwde hij met barones Sidonie du Bois (1806–1853). Ze bleven kinderloos. Twee jaar na haar dood trouwde Charles Hippolyte voor een tweede maal met barones Léontine de Wal. Samen kregen ze een dochter Odile en een zoon Adrien. De oudste zoon van Adrien en kleinzoon van Charles Hippolyte, Maximilien Vilain XIII (1891-1980) stierf in 1980 als laatste nakomeling van het geslacht Vilain XIII. Hij bleef ongehuwd waarmee deze tak van de familie Vilain XIII is uitgestorven.

2.2.3 Het kasteel Vilain XIII

a. Eerste bouwfase: Adriaan Maenhout

Omdat Charles Hippolyte het kasteel van zijn vader niet erfde gaf hij in 1822 de opdracht aan gemeentearchitect Adriaan Maenhout om een kasteel met prestigieuze tuin te ontwerpen in de Zandstraat.¹⁶ Het kasteel werd ontworpen als jachtslot met de voorgevel naar de tuin gericht (zie bijlage 3 – fase 1). Hoe het kasteel er precies uitzag is niet gekend. Er werden tijdens het archiefonderzoek geen gegevens terug gevonden van het ontwerp van het kasteel noch over het oeuvre van Adriaan Maenhout.

b. Tweede bouwfase: Louis Minard

Tussen 1849 en 1852 liet Vilain XIII het kasteel uitbreiden met twee zijvleugels en een derde verdieping onder een nieuw mansardedak naar ontwerp van de Gentse architect Louis Minard (zie bijlage 3 - fase 2). In het lastenboek van Louis Minard worden naast de bouw van twee nieuwe zijvleugels ook de verfraaiingswerken van de gevels en het interieur beschreven. Zo werden alle gevels voorzien van nieuwe voetplinten, kolommen, trappen en raamomlijstingen in "Escaussinschen

¹¹ www.inventarisonroerendergoed.be, laatst geraadpleegd op 13 januari 2016, ID 84882

¹² P.M. De Wilde, o.c., pag. 11

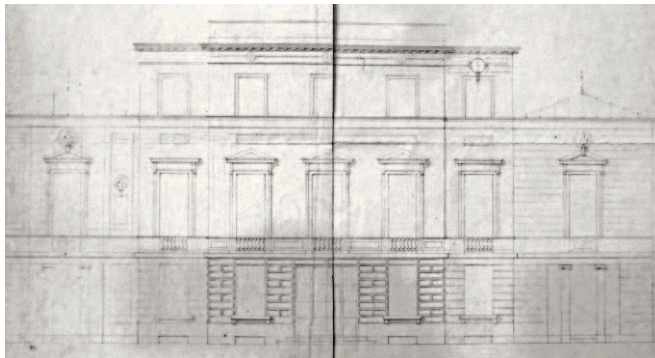
¹³ www.inventarisonroerendergoed.be, laatst geraadpleegd op 13 januari 2016, ID 84882

¹⁴ Henry de Gley, De Familie Vilain XIII, verlichte geesten in de 18^e en 19^e eeuw, Melle, 1982, pag. 27

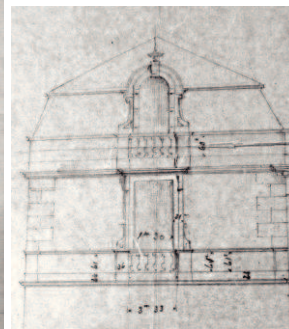
¹⁵ P.M. De Wilde, o.c., pag. 13

¹⁶ www.apostolinnen-wetteren.be, laatst geraadpleegd op 07 januari 2016. De Zandstraat is de huidige Wegvoeringstraat waarin het onroerend goed zich nog steeds bevindt.

hardsteen”¹⁷ beter bekend als de Belgische blauwe hardsteen “Petit Granit”. De muren en het plafond van de nieuwe salons op het gelijkvloers werden gepleisterd met “grouwen en witte haire moortel” en voorzien van een kroonlijst op het plafond en moluren op de muren. In de vestibule werd een marmeren vloer voorzien in zwarte Basècles. De verdiepingen werden uitgevoerd in een rode Riga¹⁸ houten plankenvloer. Ook de eetplaats en de antichambre werden voorzien van een plankenvloer in deze rode Riga. Om welke ruimtes dit precies gaat is niet duidelijk aan de hand van de beschrijving daar de bijhorende plannen in het archief ontbreken. In het archief van Louis Minard werden slechts enkele ontwerpschetsen terug gevonden van de ramen en dakkapellen in de gevels van het kasteel (Afb. 16-17). Op een ontwerpschets van de gevels zijn enkele herkenbare elementen zichtbaar zoals de ramen, het bossagewerk en de zuilen in de zijvleugels (Afb. 15).

Afb. 15 : Voorontwerp naar ontwerp van Louis Minard, 1856

Afb. 16 - Afb. 17: ontwerpschetsen kasteel Vilain XIII door Louis Minard, 1856

In 1856 tekende Louis Minard ook de plannen voor een woning voor de hovenier met serres en een orangerie.¹⁹ Op een oude postkaart van het kasteel van Gransvelde (Afb. 18) zijn duidelijke gelijkenissen te zien tussen het ouderlijk kasteel van Charles Vilain XIII en zijn eigen kasteel in de Zandstraat (Afb. 19).

Afb. 18: Kasteel van Gransvelde te Wetteren, 1905

Afb. 19: Kasteel van Vilain XIII te Wetteren (tuingevel), tussen 1900-1905

¹⁷ Architectuurcollectie Louis Minard, archief universiteit Gent, bib.arch.010143-10160

¹⁸ Rigaas hout verscheept in Riga in Letland aan de Oostzee, Haslinghuis, bouwkundige termen, 2005, p.392

¹⁹ Plannen architectuurcollectie Louis Minard, universiteit Gent, bib.arch.010143-10160

c. Derde bouwfase: Les Dames du Sacré Coeur

Na de dood van Charles Hippolyte in 1873 bleef het kasteel bewoond door zijn tweede echtgenote, barones Leontine De Wal tot aan haar dood in 1901. Na haar dood werden het kasteel en bijhorend park verkocht aan E.H. Van den Bossche (1838-1910), directeur van de zusters Apostolinnen.²⁰ Hij verkocht een groot deel van het domein waaronder het kasteel aan de Franse congregatie "Les Dames Du Sacré Coeur" die tijdens de Franse revolutie hun klooster hadden moeten verlaten. De zusters van Du Sacré Coeur hadden een onderkomen in Parijs, in de buurt van het buitenverblijf van Charles Hippolyte Vilain XIII. De katholieke Charles Hippolyte kwam er wekelijks de dienst volgen waarna hij hun angsten over het nieuwe Franse regime aanhoorde. Hij legde het contact tussen de zusters van Du Sacré Coeur en de zusters Apostolinnen waarna zij naar Wetteren konden verhuizen.

Kort na de eerste wereldoorlog lieten de zusters van de Franse congregatie een vleugel haaks op het kasteel bijbouwen in diezelfde neoclassicistische stijl (Zie bijlage 3 – fase 3). In deze vleugel werd het nieuwe pensionaat voor meisjes ondergebracht (Afb. 19). In tegenstelling tot het pensionaat van de zusters Apostolinnen die zich richtten op weesjes ging de focus bij Les Dames Du Sacré Coeur naar de welstellende families als kostschool voor de rijke meisjes.²¹

Afb. 20: De tuingevel van het kasteel met pensionaat rechts, z.d.

Afb. 21: De tuingevel van het kasteel met pensionaat rechts, anno 2012

Naast deze postkaart van de nieuwe kloostervleugel is ook een postkaart terug gevonden van een ander volume naast het kasteel (Afb. 22). Om deze foto te kunnen dateren wordt verwezen naar de vermelding van de fotograaf J. Jacobs op de postkaart. Uit het boek *Directory of photographers in Belgium, 1839-1905* blijkt dat Jules Jacobs actief was tussen 1893 en 1909.²² Hij was tot 1900 gevestigd in Antwerpen en verhuisde nadien naar Berchem. Op een tweede postkaart van het kasteel is geen bebouwing te zien aan de westelijke gevel (Afb. 23). Fotograaf De Graeve en zoon worden in hetzelfde boek gedateerd tussen 1897 en 1905.²³ Door de latere bouw van het nieuwe klooster zijn geen bouwsporen terug gevonden van deze kleinere vleugel. Ook kadastrale plannen geven geen duidelijkheid over een precieze bouwdatum. We kunnen dus enkel stellen dat deze vleugel gebouwd werd tussen 1897 en 1909 daar de precieze datum van beide postkaarten niet achterhaald kan worden.

²⁰ Id., laatst geraadpleegd op 17 december 2015

²¹ Id., laatst geraadpleegd op 20 mei 2015

²² S. Joseph e.a., *Directory of photographers in Belgium volume I, 1839-1905*, 1997, pag. 221

²³ Ibid., pag. 363

Afb. 22: De tuingevel van het kasteel met aangebouwd volume, z.d.

Afb. 23: De tuingevel van het kasteel, 1905

2.3 Vierde bouwfase: Congregatie van de zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef

Het klooster van de zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef is ontstaan rond 1853 op het domein van het huidige scholencomplex Sint-Jozefinstituut. Aanvankelijk stonden de zusters in voor de bediening van het Godshuis dat in 1838 in de Wegvoeringstraat werd opgericht. Zij kwamen er ter vervanging van de zusters van de Heilige Vincentius van Deinze.²⁴ Na de cholera epidemie van 1866 liet de commissie voor Openbare Onderstand van Wetteren (het huidige OCMW) een hospitaal voor besmettelijke ziektes bouwen die ook door de zusters werd bediend. De bediening van het hospitaal gebeurde via een netwerk van ondergrondse gangen tussen het kasteel, het klooster en het hospitaal. Naast de zorg voor ouderen en zieken zorgden de zusters ook voor de opvang van arme kinderen en weeskinderen.

Tussen 1870 en 1890 werd het klooster uitgebreid met een externaat, een armenschool voor wezen en een pensionaat of bewaarschool.²⁵ Daarnaast had de directeur van de zusters een eigen woning op het domein met een serre, een schuur, een wasplaats en een stal voor 10 koeien.²⁶ Rond 1872 werd de bewaarschool uitgebreid en werd een ouderlingenhuis gebouwd. Er bestonden drie verschillende scholen. De eerste school was het externaat voor de beter begoede kinderen waar klassen frans en huishouden werd gegeven. Als tweede werd er in 1871 een armenschool opgericht waar de arme en weeskinderen sliepen. De derde school was het pensionaat of bewaarschool voor de rijke leerlingen. Deze werd opgericht in 1872. Na de aankoop van het volledige kasteeldomein in 1927 werd het pensionaat ingericht als tehuis voor bejaarde, alleenstaande dames dat het "dameskwartier" werd genoemd. Later werd er in 1911 een bijkomende beroepsschool opgericht. De hele rijke kinderen gingen naar het klooster van de zusters Sacré Coeur in de door hen nieuw gebouwde vleugel aan het kasteel.

Op een oude pentekening is de toestand van het klooster op het einde van de 19e eeuw te zien (Afb. 24). Hierop is te zien dat het kasteel duidelijk afgescheiden is van het klooster. Hoewel dit een duidelijk beeld geeft van de omvang van het klooster lijkt de afstand tot de Schelde en de afstand tot het kasteel nogal veraf. Er is ook een tuinmuur te zien op de tekening tussen het kasteel en het klooster. In de verkoop van het kasteelbeluik in 1885 tussen de barones Leontine De Wal en haar kinderen, en directeur Van den Bossche werd het goed beschreven als *"Het kasteelbeluik, alles afgescheiden van des ervoor door de kinderen Vilain XIII door een afscheidingsmuur door mij gemaakt en die nu aan mij en aan de kinderen Vilain XIII elk voor de helft toebehoort"*.²⁷ Dit geeft aan dat de directeur van de zusters Apostolinnen deze tuinmuur liet bouwen met oog om het klooster met kasteel te verbinden als

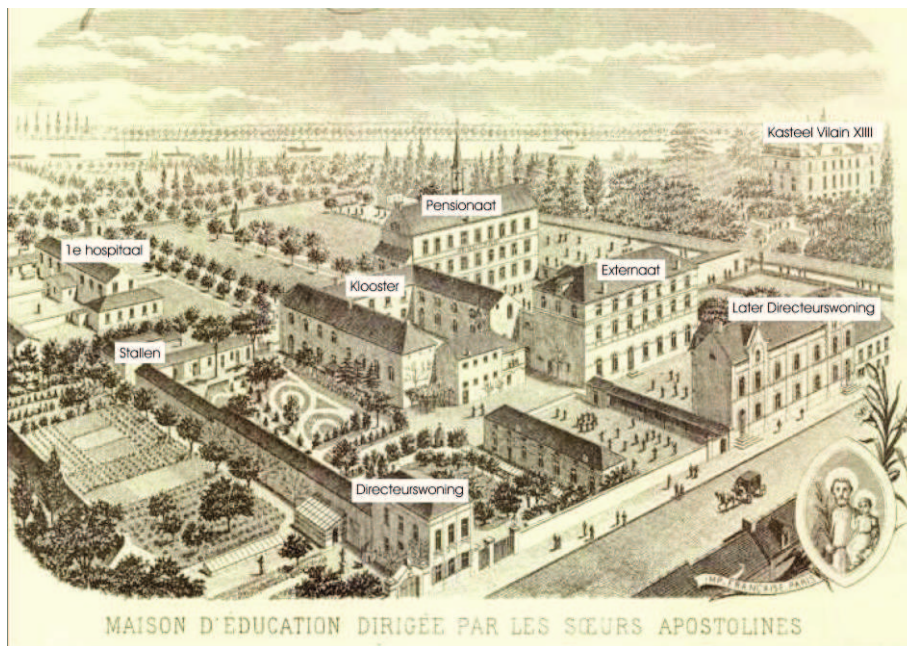
²⁴ www.inventaris.onroerenderfgoed.be, laatst geraadpleegd op 17 december 2015.

²⁵ www.apostolinnen-wetteren.be, laatst geraadpleegd op 17 december 2015

²⁶ *Id.*, laatst geraadpleegd op 10 december 2015

²⁷ Archief zusters Apostolinnen van Heilige Jozef van Wetteren, Wetteren, 1885, pg. 42.

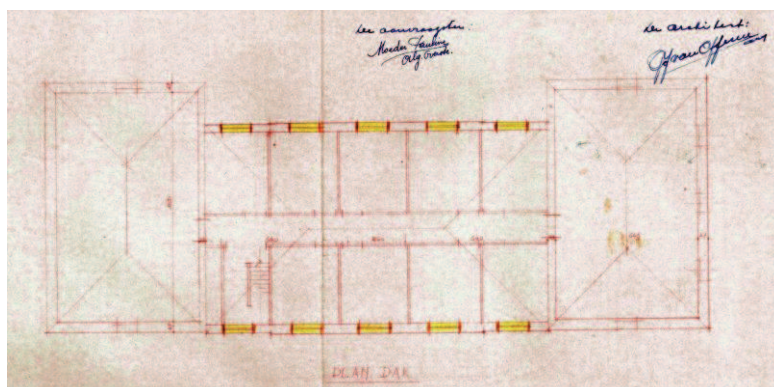
een geheel. Ook aan de straatzijde is een gelijkaardige tuinmuur te zien tussen de twee woningen van de directeur.

Afb. 24: Oude pentekening uit archief van de zusters Apostolinnen, rond 1895

Na het vertrek van de zusters Sacré Coeur in 1927 kocht de toenmalige directeur van de congregatie, E.H. Jan-Frans Bosteels het volledig kasteeldomein met 10 ha grond, het kasteel, de bijhorende schoolgebouwen, de schuren en wasruimte, de serre en de bloemen- en moestuin.²⁸ Hij deed dit met de financiële steun van de congregatie en zijn familie. Na het vertrek van de zusters Sacré Coeur deden de zusters Apostolinnen hun intrede in het kasteel en het voormalige klooster voor de begeleiding van de leerlingen van de kostschool.

Er werden herstellingswerken in het klooster en het kasteel uitgevoerd (Zie bijlage 3 – fase 4). In september 1955 werd onder het bestuur van E.H. Jan-Frans Bosteels (1884-1965) het interieur van het kasteel verbouwd. De zolderverdieping werd onderverdeeld in nieuwe kamers voor de zusters (Afb. 25) en er werden tien nieuwe ramen geplaatst in de straat- en tuingevel (Afb. 26).

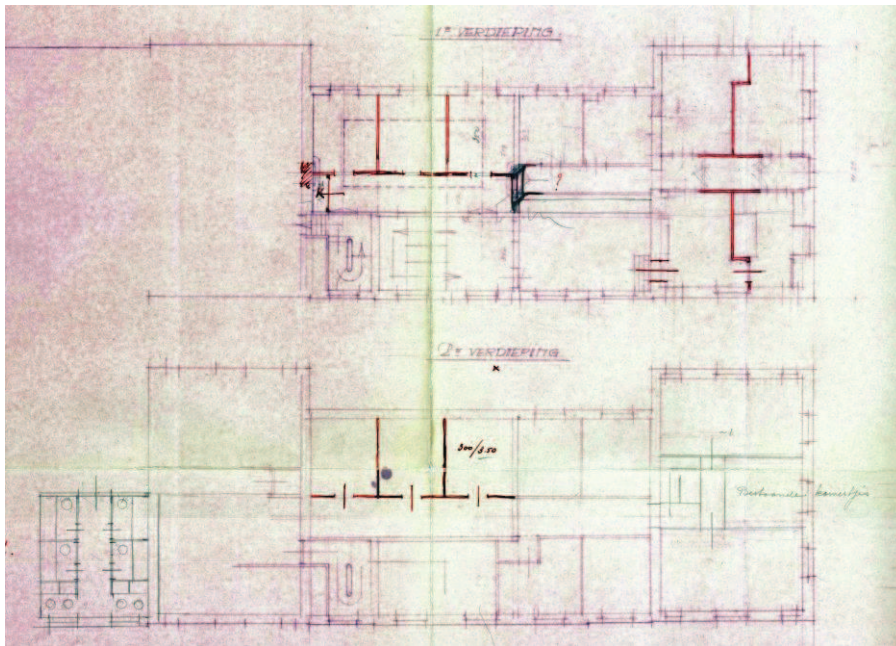
Afb. 25: Detail uit plan van G.J. Van Offeren, zolderverdieping, 1955

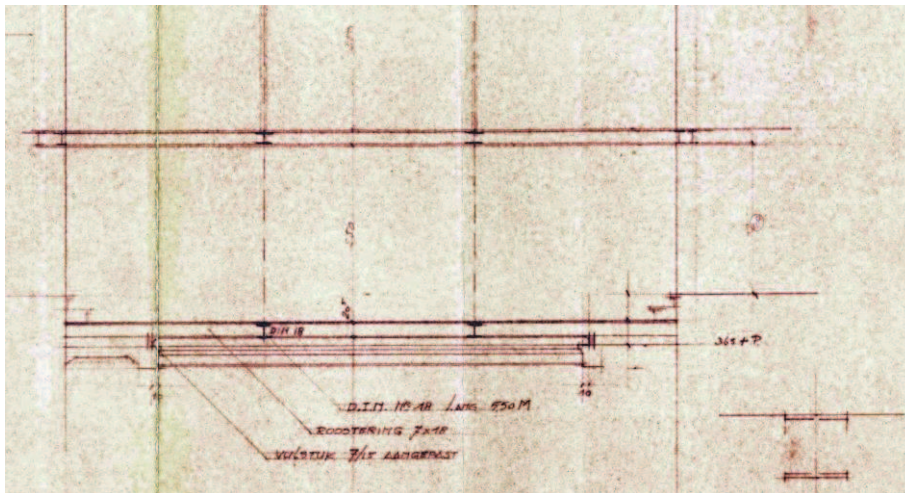
Afb. 26: Detail uit plan van G.J. Van Offeren, straatgevel, 1955

²⁸ Verkoopsakte van november 1927, archief van de zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef, 1927, pg.2

De eerste en tweede verdieping werden ook omgebouwd in kleinere kamers voor de zusters (Afb. 27) en de galerij boven het witte salon werd dichtgemaakt (Afb. 28). De plannen werden getekend door architect G.J. Van Offeren en door de gemeente goedgekeurd op 13 september 1955.

Afb. 27 Detail uit plan G.J. Van Offeren, niveau +1, +2, 1955

Afb. 28: Detail uit plan G.J. Van Offeren, snede wit salon, 1955

Afb. 29: Het witte salon, anno 1965

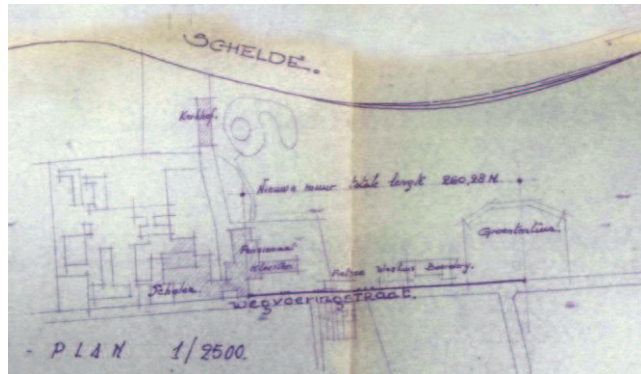

Afb. 30: Het witte salon, anno 2012

Enkele jaren nadien werd opnieuw een bouwaanvraag ingediend voor de afbraak van de bestaande woningen met loods langs de straatzijde, en de bouw van een nieuwe tuinmuur aansluitend op de bestaande poort (Afb. 32). De werken werden onder leiding van architect Van Offeren aangevat in juli 1964. Op onderstaande prent is de bestaande tuinmuur nog te zien (Afb. 31). De gemetselde muur wordt onderbroken door een hekken waarbij een centraal gelegen poort toegang geeft tot het kasteeldomein.

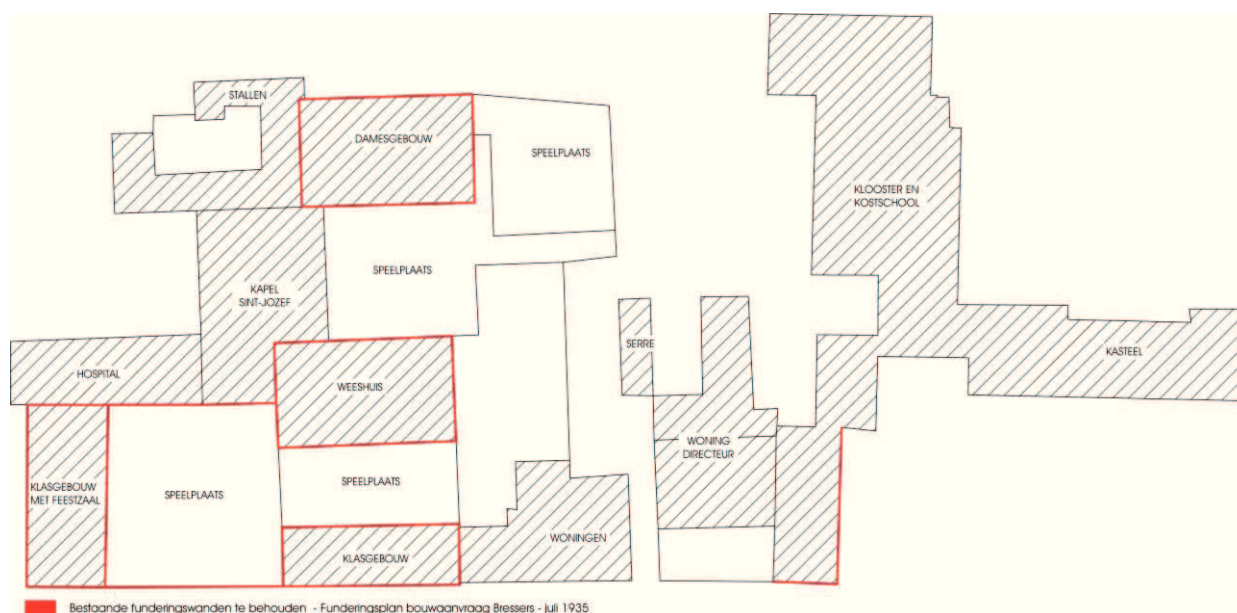

Afb. 31: Bestaande tuinmuur met het zicht op de straatgevel, anno 1900

Afb. 32: Detail uit plan G.J. Van Offeren, 1964

In 1934 werd onder leiding van directeur Jan-Frans Bosteels aanvang gemaakt met de bouw van een nieuw schoolcomplex dat één geheel vormt tussen het klooster en het kasteel. De plannen werden getekend door architect A. Frans Bressers. De werken werden aangevat in 1934 en voltooid in 1938. Aan de hand van de plannen van Bressers kan een schets gemaakt worden van de evolutie van het kloostercomplex met het kasteel en de aangebouwde vleugel van de zusters Sacré Coeur met in het rood aangeduid de te behouden funderingswanden en opgaand metselwerk. De tweede schets (Afb. 34) geeft de nieuwe toestand weer met in het rood de door Bressers nieuw toegevoegde delen aangeduid. Het oude hospitaal, de kapel en de stallen zijn gesloopt. Ook het weeshuis en de dagschool werden gesloopt en vervangen door een nieuw volume. Het weeshuis verhuisde naar de oude woningen om plaats te maken voor een volledige nieuwe kapel met bijhorende feestzaal. Het damesgebouw en het klooster van de zusters Sacré Coeur bleven ongewijzigd.

Afb. 33: Schets naar plannen bestaande toestand van Bressers uit 1935, schets opgemaakt door Architectenbureau Leyman, 2015

Afb. 34: Schets naar plannen van de bouwvoor van Bressers uit 1935, schets opgemaakt door Architectenbureau Leyman, 2015

Onder het bewind van directeur E.H. Alfons Detand (1909-1996) werd tussen 1959 en 1961 het scholencomplex uitgebreid met een kribbe als stageplaats voor de leerlingen van de afdeling verpleegkunde en zorg (zie bijlage 3 – fase 6). Nadien werd het damesgebouw in 1976 omgebouwd tot klaslokalen dat tot op vandaag in gebruik is door de basis- en secundaire school.²⁹ In 1993 werd onder leiding van directeur E.H. Louis Bosteels (1920-2006) een nieuw rust- en verzorgingstehuis (RVT) gebouwd in de vroegere moestuin van het klooster. In 2012 werd ook gestart met de bouw van een nieuw kinderdagverblijf op het domein. Het RVT is recent uitgebreid met een nieuwe vleugel voorzien van serviceflats voor de zusters Apostolinnen. De zusters zijn in 2013 verhuisd van het kasteel naar de nieuwe appartementen. Het kasteel wordt overgedragen aan het schoolbestuur via een erfpacht. Hiermee kwam er een einde aan het beleid van het klooster van de zusters Apostolinnen. De zusters zijn nog aanwezig in de verschillende raden van bestuur en moeten beroep doen op leken.

²⁹ www.apostolinnen-weteren.be, laatst geraadpleegd op 26 mei 2015

2.4 Vijfde bouwfase: Schoolgebouwen Bressers

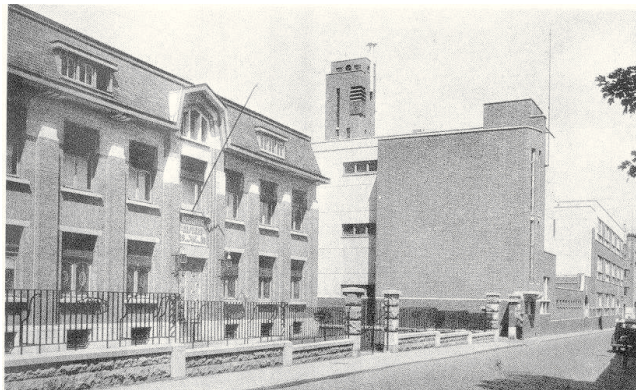
2.4.1 Adriaan Frans Bressers

Adriaan Frans (1897–1986) Bressers was de kleinzoon van Adriaan Hubert Bressers (1835-1898), oprichter van het bekende schildersatelier Bressers-Blanchaert en zoon van Léon Bressers (1865-1947). Zowel zijn vader als grootvader waren voornamelijk bekend als decoratieschilder van kerken, kloosters en woningen in de neogotische stijl. Leon Bressers zette het atelier van zijn vader als tweede generatie verder en ontwikkelde een meer vrije vormtaal met verschillende invloeden van buitenaf.³⁰ Naast de vertrouwde neogotische stijl zijn in het werk van Bressers ook invloeden van de art deco te zien. Leon Bressers werkte daarnaast ook aan de restauratie van middeleeuwse muurschilderingen.³¹ Leons zoon, Adriaan genoot van een opleiding als architect op de Sint-Lucasschool te Gent. In tegenstelling tot zijn vader en grootvader richt hij zich meer op bouw- en restauratieprojecten. Toch houdt hij het atelier van zijn vader na diens dood in 1947 nog een generatie lang in stand. In het ontwerp van het Sint-Jozefinstituut zijn de invloeden van het atelier van zijn vader duidelijk zichtbaar.

2.4.2 Schoolgebouwen

a. Feestzaal, wintertuin en traptoren.

Het ontwerp van Bressers omvat een dagschool met feestzaal, een weeshuis en een nieuwe kapel (zie bijlage 3 – fase 5). Het klooster van de voormalige zusters Sacré Coeur en de directeurswoning werden gedeeltelijk verbouwd met een bijkomende privékapel voor de zusters Apostolinnen en een wintertuin. Het kasteel en het damesgebouw bleven ongewijzigd. De bestaande feestzaal werd omgebouwd tot klaslokalen voor de dagschool en het complex kreeg een nieuwe feestzaal naast de Sint-Jozefkapel. De dagschool (nu basisschool) werd door Bressers ingericht met 9 nieuwe klassen, een overdekte speelplaats, een waslokaal en een reeks toiletten als scheiding langs de straatzijde.

Afb. 35: De Volkskliniek links en het scholencomplex van Bressers rechts, 1940

Afb. 36: Het nieuwe schoolcomplex van Bressers, z.d.

De feestzaal is een rechthoekige zaal met een podium in het oosten en een oplopend balkon op de eerste verdieping. De feestzaal kan in het midden door een houten scheidingswand onder het balkon in twee worden gedeeld waarvan het achterste deel nu als turnzaal wordt gebruikt. Het tweede deel, dat nu dienst doet als turnzaal ligt één trede hoger van het eerste deel van de zaal. De zaal heeft een zoldering met een zichtbare betonnen structuur met lichtstraten. Het balkon en het houten podium zijn ontworpen met gebogen leuningen, kwartronde uitsprongen in een gestroomlijnde vormgeving.

³⁰ Anna Bergmans e.a., Inventaris van het neogotische tekeningenarchief Bressers-blanchaert, Leuven, 1993, pag. 2

³¹ Id., pag. 3

In het voormalige klooster heeft Bressers in een toegevoegd volume een wintertuin ontworpen voor de zusters Apostolinnen. De wintertuin is ontworpen met typerende art-deco-elementen. De betonnen zoldering is afgewerkt met vierkante daklichten in een cassetteplafond. De wintertuin heeft een mozaïekvloer in de art-deco-kleuren geel, rood, bruin en grijs. Vanuit de wintertuin leidt een granito trap met metalen balustrade naar de privékapel van de zusters Apostolinnen.

b. Kapel Sint-Jozef

De nieuwe Sint-Jozefkapel is volledig geïntegreerd in de schoolgebouwen en opgebouwd vanuit een L-vormig plattegrond met een koperen koepel in het oosten van de kapel. Het koor is gelegen op een hoger niveau onder de koperen koepel. Op hetzelfde niveau is in de zijbeuk een aparte kapel voor de zusters Apostolinnen voorzien. Deze zijbeuk heeft ook een aparte toegang die via een ondergrondse gang verbonden is met het kasteel. De ondergrondse gang verbindt ook de kapel met het klooster en de directeurswoning. Aan de inkom in het westen bevindt zich een doopkapel aan de ene zijde en een bidkapel aan de andere zijde. Het doksaal met toegang op de eerste verdieping overdekt beide kapellen. Buiten wordt de inkom van de kapel gekenmerkt door een trap- en kloktoren.

De kapel werd in 1936 ingewijd door priester E.H. Mgr. Coppieters.³² De decoratie van het interieur is pas in 1941 uitgevoerd door het kunstenaarsatelier van Bressers.³³ De kapel is rijkelijk gedecoreerd met verschillende muurschilderingen en mozaïeken. De zijkapel met communiebank en het altaar zijn bekleed met verschillende marmersoorten waaronder de 'Noir de Portor', de 'Rouge Byzantin' en de gele 'Jaune Amarelas'.³⁴ De kapel is publiek toegankelijk en wordt vandaag gebruikt voor kerkelijke diensten en schoolactiviteiten van het secundair onderwijs.

De vierkante hoektoren geeft toegang tot de kapel en via het trappenhuis tot het doksaal op de eerste verdieping en de klassen op de tweede verdieping (Afb. 38). Op de eerste verdieping is een rechtstreekse doorgang tussen het doksaal van de kapel en het damesgebouw. Dit is zo ontworpen opdat de zieke en pas bevallen vrouwen vanuit het damesgebouw met hun bed naar het doksaal konden gebracht worden. De kloktoren is door Bressers ontworpen als een apart bouwvolume met herkenbare elementen uit de art deco. Er zijn verschillende voorontwerpen terug gevonden in het tekeningenarchief van Bressers. Het is duidelijk zichtbaar hoe Bressers vanuit zijn neogotische voorgeschiedenis verder zocht naar een eenvoudiger, meer asymmetrisch ontwerp waarbij hij zich vermoedelijk liet inspireren door de Nederlandse architect Willem Marinus Dudok (Afb. 37).

³² www.apostolinnen-weteren.be, laatst geraadpleegd op 26 mei 2015

³³ Open monumentendag 1993 'De Kloosterkerk van de Zusters Apostolinnen, Weteren, 1993, pag.3

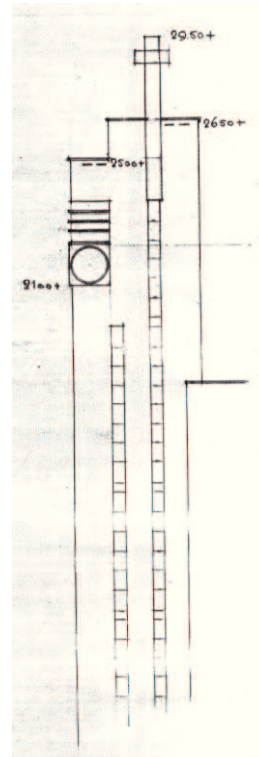
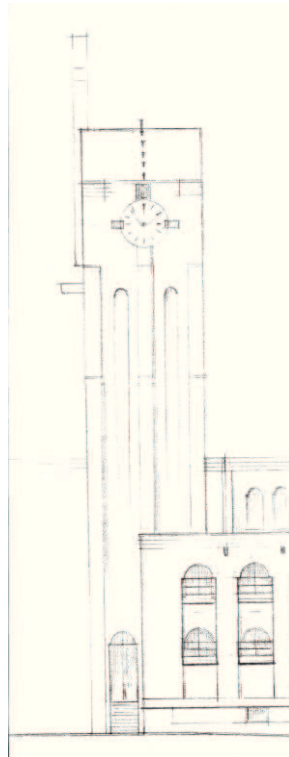
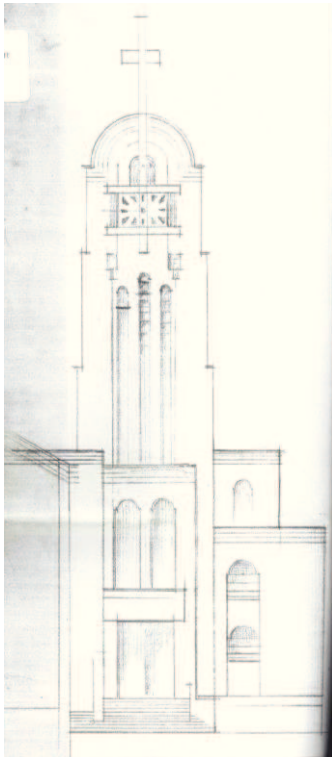
³⁴ Aantekeningen Sint-Jozefkapel, archief architectenbureau Bressers

Afb. 37: Het raadhuis van Hilversum van architect Willem Dudok

Afb. 38: De Trap- en kloktoren van het Sint-Jozefinstituut van architect Adriaan Bressers

Afb. 39 - Afb. 40 - Afb. 41: Voorontwerpen trap- en kloktoren voor het Sint-Jozefinstituut van Adriaan Bressers, archief architectenbureau Bressers

Uit de verschillende voorontwerpen van de klok- en traptoren is een duidelijk evolutie te zien. Het eerste ontwerp met ronde ramen en een ronde toren leunt meer aan bij de neogotische stijl van het atelier van zijn vader en grootvader (Afb. 39). Het tweede ontwerp toont aan dat Bressers op zoek was naar een eenvoudiger ontwerp dat sterker aanleunt bij de art deco van zijn tijd (Afb. 40). In het uiteindelijke ontwerp is de invloed van Willem Dudok duidelijk te zien (Afb. 41). De klok bevindt zich op de hoek van de toren, en de ramen hebben hun ronde vorm ingeruild voor een meer statische variant.

c. Klooster Les Dames Du Sacré Coeur

Het kasteel van Vilain XIII en het door de zusters Sacré Coeur gebouwde klooster bleef grotendeels behouden tijdens de bouwwerken van Bressers in 1934. De trappenhuizen werden verbouwd naar de brandnorm uit 1932 en werden voorzien van granito treden, bordessen met vierkante cementtegels en gepleisterde afgeronde balustrades. Ramen en deuren werden vernieuwd met een typerende horizontale roedeverdeling met gekleurde glazen delen. De vloer- en plafondafwerking van de oude gangen van het klooster zijn bewaard gebleven. De muren werden enkel voorzien van een nieuwe

verlaagd met bijhorende sierlijst als lambrisering (Afb. 42). In een vergelijking tussen een oude prent en de huidige toestand zijn deze aanpassingen duidelijk zichtbaar (Afb. 43).

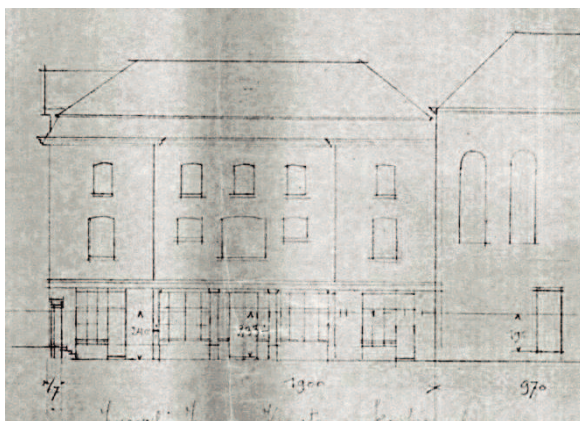
Afb. 42: Kloostergang, z.d.

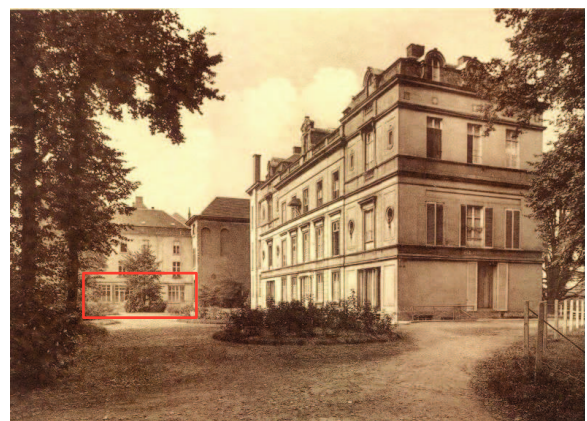
Afb. 43: Kloostergang, 2015

De gepleisterde zijgevel van het bestaande klooster werd door Bressers grotendeels bewaard. Dit is duidelijk zichtbaar aan de hand van oude foto's (Afb. 45), de plannen voor de bouwaanvraag van Bressers (Afb. 44) en de huidige toestand (Afb. 46-47). Het schilddak van het klooster werd vervangen door een plat dak naar analogie van Bressers ontwerp. De ramen op de eerste en tweede verdieping werden vernieuwd en de gevel werd gepleisterd, vermoedelijk om de bouwsporen te verbergen. Op de funderingsplannen van de bouwaanvraag uit 1935 is aangeduid welke wanden en gevels behouden zijn gebleven. Dit omvat de gevels van de huidige basisschool, de zijgevel van het klooster en de westelijke zijgevel van de secundaire school. In het huidige gevelbeeld zien we dat deze gevels overeenkomen met de gepleisterde gevels van het scholencomplex wat bevestigt dat Bressers deze delen behouden heeft.

De ramen op de begane grond van de zijgevel van het klooster vertonen grote gelijkenissen met de ramen van de bestaande toestand op de plannen van Bressers. Op een oude postkaart zijn gelijkaardige ramen en deuren te zien die elk in vier zijn onderverdeeld (Afb. 45).

Afb. 44: Detail uit plan bestaande toestand Bressers, juli 1935.

Afb. 45: Postkaart, zicht op zijgevel van het klooster met kasteel rechts, z.d.

In het huidige beeld van het klooster zijn raampartijen met tussenstijlen te zien. De houten ramen van deze zijgevel zijn opgebouwd vanuit een pen- en gatverbinding met zichtbare deuvels in een eenvoudige profilering. In de bovenlichten zijn in de stijlen sporen zichtbaar van vroegere scharnieren. De ramen hebben enkelvoudig gekleurde vaste beglazing in art-deco-stijl. De ramen in de gangen van het kloostergebouw zijn op identieke wijze opgebouwd en vertonen dezelfde profilering.

De ramen hebben ook enkelvoudige vaste beglazing, niet in gekleurd maar in wit figuurglas. In de nieuw toegevoegde delen van Bressers zijn de houten ramen opgebouwd vanuit een pen- en gatverbinding met een zwaardere profilering en fijne kleinhouten. Er kan geconcludeerd worden dat Bressers de bestaande indeling van de ramen in de zijgevel van het klooster behouden heeft en er nieuw glas in geplaatst heeft als aanvulling op zijn ontwerp. Een andere aanwijzing dat een deel van deze gevel bewaard werd gebleven zijn de gepleisterde halfzuilen en bossagewerk aan weerszijden van de ramen die duidelijk zichtbaar zijn op de plannen van Bressers en in het huidige beeld van deze gevel (Afb. 46-47).

Afb. 46: Zicht op zijgevel van het klooster, anno 2015

Afb. 47: Detail ramen gelijkvloers zijgevel klooster, anno 2015

d. Heilig Hartkapel

Omdat de Sint-Jozefkapel een publieke kapel is en pas in een latere fase werd afgewerkt, werd in 1934 een bijkomende kapel ontworpen in het voormalige klooster van de zusters Sacré Coeur. De Heilig Hartkapel is ontworpen als private kapel voor de zusters Apostolinnen voor hun dagelijks gebed. De kapel is volledig geïntegreerd in het klooster en is via een trap vanuit de wintertuin bereikbaar.

Afb. 48: De Heilig Hartkapel in de huidige schoolgebouwen, anno 2015

Afb. 49: 15 De eerste Sint-Jozefkapel van het klooster rond 1856, anno 1910

De kapel heeft een rechthoekig plan met de inkom in het noorden en een rechthoekig doksaal (Afb. 48). In het zuiden is een rechthoekig altaar met aan weerszijden een houten deur. De ene deur geeft toegang tot een trap die naar de inkom van het klooster leidt. Achter de andere deur schuilt een kleine sacristie. Op een oude prent van de eerste Sint-Jozef kapel van de congregatie is de balustrade aan het altaar en het altaarmeubel met tabernakel herkenbaar met het kerkmeubel in de huidige Heilig Hartkapel. Vermoedelijk werd tijdens de bouw van de nieuwe Sint-Jozefkapel het bestaande kerkmeubilair verplaatst naar de privékapel voor de zusters (Afb. 49). Na de verhuis van de zusters in 2013 werden het klooster en kapel overgedragen aan de school. Vandaag wordt de kapel enkel sporadisch door de school gebruikt als stille studio.

3. BESCHRIJVING en INVENTARIS van de erfgoedelementen binnen de afbakening

De beschrijving van de erfgoedelementen wordt in twee hoofdstukken verdeeld. Het eerste hoofdstuk omvat de beschrijving van het exterieur van het kasteel, gevolgd door het interieur. Het tweede hoofdstuk beschrijft het exterieur en interieur van de schoolgebouwen met de Sint-Jozefkapel en de Heilig Hartkapel. Als laatste wordt ook de voormalige directeurswoning beschreven.

In een aparte kolom worden de verschillende erfgoedelementen gekoppeld aan de juiste bouwfase.

Een duidelijk overzicht van alle fases op plan kan geraadpleegd worden in bijlage 4 en 5

De verschillende bouwfases zijn volgende :

Fase 1: Kasteel Vilain XIII - 1822

Fase 2: Uitbreiding kasteel Vilain XIII – Louis Minard - 1856

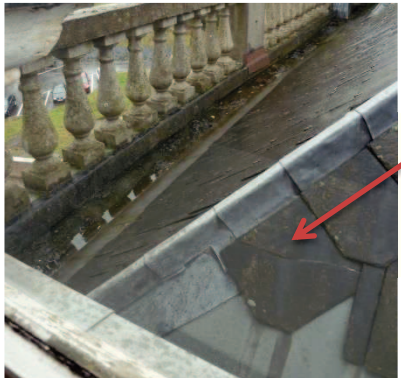
Fase 3: Les Dames Du Sacré Coeur – 1920

Fase 4 : Zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef – 1927-1955

Fase 5: Schoolgebouwen Bressers – 1935

Fase 6: Verbouwingen zonder erfgoedwaarde – na 1960

3.1 Kasteel Exterieur

3.1.1 Dakbedekkingen en dakdoorbrekingen		Periode
<u>Hellende daken</u> - Natuurleien	- Vastgemaakt met roestvrije stalen haken. - De leien zijn in relatief goede staat maar zijn algemeen vervuild. - Sommige leien zijn losgekomen, andere zijn gebroken (Afb. 51). - De hoekkepers zijn afgewerkt met loden vlinders. - Er is plaatselijke schade en gebreken vast te stellen aan het de loden vlinders. - Er zijn onvoldoende ladderhaken aanwezig. - Het dak telt 6 gemetselde schoorstenen, afgedekt met een betonnen deksteen en druiprand (Afb. 50). - Het metselwerk van de schoorstenen is in slechte staat en vertoont verweerde voegen. Ook de druiprand vertoont schade.	 Afb. 50: dakbedekking natuurleien oostelijke zijvleugel Afb. 51: detail gebroken leien (middenrisaliet) Fase 4

<u>Dakkapellen</u> - Hout - Zandsteen	- Het kasteel heeft 15 dakkapellen in hout waarvan: - 7 houten dakkapellen in de zijvleugels van het kasteel met een rondboog en houten sluitsteen aan de bovenzijde met lood bekleed (Afb. 52). - 4 rechthoekige houten dakkapellen in het middenrisaliet, aan de zijkant met leien bedekt. - 4 rechthoekige houten dakkapellen in de zijvleugels aan de zijde van het middenrisaliet met een plat dak en de zijkanten afgewerkt met een houten bekleding. - Algemene gebreken vastgesteld in de omlijsting en het schrijnwerk. - Het schrijnwerk is wit geschilderd. - Het schilderwerk is in zeer slechte staat waardoor het onderliggende hout is aangetast. Er ontstaan scheuren en spleten en waterinfiltratie mogelijk is (Afb. 53). - Van de meeste dakkapellen is de dorpel van het raam sterk aangetast. - Het kasteel heeft naast de houten dakkapellen ook 2 standvensters in de tuin- en straatgevel. - De zijkanten zijn bekleed met natuurleien. - De voorzijde van het standvenster is opgetrokken in zandsteen met een gebogen fronton en het wapenschild van de familie Vilain XIII.	 Afb. 52: houten dakkapel westelijke zijvleugel Afb. 53: detail schilderwerk lijstwerk dakkapellen. Afb. 54: dakkapel middenrisaliet	Fase 2 Fase 4 Fase 2
--	---	---	---

<u>Topbekroning</u> - Hout	- De klokkenstoel bevindt zich bovenop het dak van het middenrisaliet van het kasteel. - De klokkenstoel is in hout opgebouwd en heeft een houten tentdak bedekt met natuurleien. - De houten structuur is wit geschilderd en toont oppervlakkige schade door verwerking. - Het schilderwerk is in slechte staat en bladert af. - De klokkenstoel is bovenaan afgewerkt met een metalen vaantje (Afb. 55). - De twee zijgevels worden verbonden door een smeedijzeren hekwerk.	 Afb. 55: klokkenstoel middenrisaliet Afb. 56: detail klokkenstoel middenrisaliet	Fase 2 Fase 2
3.1.2 Regenwaterafvoer			Bouwfase
<u>Goten & Afvoer</u> - Zink - PVC	- Het betreft de zinken bak- en kilgoten van het kasteel. - Het middenrisaliet is afgewerkt met een gedecoreerde houten kroonlijst met een mutulus- en blokmotief. - De zijvleugels en de oostelijke zijgevel hebben een eenvoudig geprofileerde houten kroonlijst zonder bijkomende blokmotief. - Het mansardedak van de zijvleugels is afgewerkt met een tussenkroonlijst ter hoogte van de scheiding tussen beide hellingen. De tussenkroonlijst is eenvoudig afgewerkt en wit geschilderd. - De houten kroonlijsten zijn wit geschilderd. - De kroonlijsten zijn in slechte staat. Het schilderwerk bladert af en veroorzaakt schade aan het hout (Afb. 58). - Het zink in de goten is op verschillende plaatsen gescheurd waardoor waterinfiltratie mogelijk is. - De goten lekken. - De afvoergoten zijn in kunststof. - Ze zijn niet voorzien van loden tapbuizen.	 Afb. 57: detail afvoergoot zijvleugel Afb. 58: detail afvoergoot aansluiting klooster	Fase 4 Fase 6

3.1.3 Buitenmuren		Bouwfase		
- Pleisterwerk -Blauwe hardsteen	- Alle gevels zijn glad gepleisterd en wit geschilderd. - Algemeen schadebeeld op alle gevels door verwerking van de bovenliggende verlaag en loskomen van onderliggend pleisterwerk. - Het pleister- en schilderwerk op de tuingevel is op verschillende plaatsen vervuild en aangetast door mossen (Afb. 59). - Het gelijkvloers van het middenrisaliet van het tuin- en straatgevel is afgewerkt met een bossagewerk. - De zijvleugels zijn op iedere verdieping afgewerkt met decoratieve gepleisterde lijsten rond de ramen. - Algemeen vertonen de gevels een vervuild beeld. - Het pleisterwerk is gebarsten en gescheurd. - Het betreft alle raamomlijstingen, sierlijsten, waterlijsten en dorpels van alle verdiepingen op alle gevels. - De tuin- en straatgevel zijn afgewerkt met een plintsteen in blauwe hardsteen. - De plint is in slechte staat en vertoont veel barsten en breuken. - De blauwe hardsteen op de gevels is sterk vervuild en dient gereinigd te worden. - De sier- en waterlijsten onder de ramen zijn op beide gevels sterk vervuild (Afb. 61). - De oostgevel is enkel bekleed met een natuurstenen plint. - De sier- en waterlijsten zijn gepleisterd. - Het pleister- en schilderwerk van de sierlijsten is sterk verweerd. Het verf bladert af en het pleisterwerk vertoont barsten en scheuren.	 Afb. 59: tuingevel (noord) Afb. 60: straatgevel (zuid) Afb. 61: raam tweede verdieping zijvleugel	Fase 2 Fase 2 Fase 2	
	-Natuursteen-imitatie	- Het betreft de balustrade ter hoogte van het dak aan de tuin- en straatgevel van het middenrisaliet. - De balustrade is opgetrokken uit een natuursteen imitatie in beton met een handlijst zonder profilering en vaasvormige spijltjes. - De voet van de balustrade is bedekt met lood wat nadien plaatselijk is hersteld met	 Afb. 62: balustrade op het dak (tuingevel)	Fase 2

	roofing. De roofing is van een slechte kwaliteit, slecht geplaatst en is op verschillende plaatsen losgekomen (Afb. 62). - De hand- en voetlijst zijn sterk bevuild en bedekt met korstmossen. De lijsten moeten gereinigd worden. - De betonnen spijlen vertonen slechts oppervlakkige schade. - De ramen op de eerste en tweede verdieping zijn afgewerkt met een balustrade in een betonnen imitatie natuursteen.		
3.1.4 buitenschrijnwerk			Bouwfase
- Hout	- Het betreft de ramen van de tuin- en straatgevel (noord- en zuidgevel). - De ramen van het gelijkvloers zijn opgebouwd in twee opengaande vleugels met een hol- en bolprofiel en geprofileerde kleinhouten die elke vleugel onderverdeelt in zes gelijke delen. - De ramen zijn wit geschilderd. - De dubbele houten centrale deur is opgebouwd vanuit een hol- en bolprofiel. - De dubbele deuren en de raamdeuren van het groene en rode salon zijn in een grijs-groen geschilderd. - De dubbele raamdeuren van het groene en rode salon zijn aan de buitenzijde afgewerkt met houten luiken. - De houten luiken zijn schuiven over een metalen rail tussen de muur en het raam. - De eerste, tweede en derde verdieping is verdeeld met houten ramen uit fase 4. - De ramen zijn onderaan afgewerkt met een blind paneel ten gevolge van de grote verbouwingswerken in 1955 (Afb. 64). - Over het algemeen sluiten de ramen niet meer goed, het schilderwerk is in slechte staat en het hout is op verschillende plaatsen aangetast en rot. - De luiken en de metalen rail zijn in zeer slechte staat. De rails zijn roest en de luiken kunnen niet meer vlot over de rail schuiven. De muur thv van de rails is beschadigd. - Het mastiek is verouderd en uitgedroogd.	 Afb. 63: ramen gelijkvloers tuingevel (noord) Afb. 64 : ramen eerste verdieping middenrisaliet Afb. 65: detail luiken rood salon (tuingevel – noord)	Fase 2 Fase 4 Fase 2

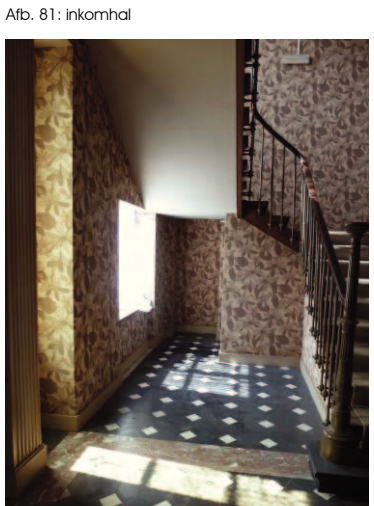
- Kunststof	- De tweede verdieping van de tuingevel (noord) van het kasteel telt 7 witte kunststoframen. - De straatgevel (zuid) telt 5 witte kunststoframen in het middenrisaliet van het kasteel. - De ramen op de eerste verdieping zijn dubbel opendraaiende ramen met een vast bovenlicht. - De ramen op de tweede verdieping zijn onderverdeeld in zes gelijke delen waarvan de bovenste en onderste delen opendraaiend zijn. - Het middenste paneel is een blind paneel, ten gevolge van de grote verbouwingswerken in 1955. De vloerniveaus werden aangepast en verplaatst thv van het midden van het raam (Afb. 66). - De oostgevel telt slechts één raam in PVC. Het betreft een dubbel opendraaiend raam met vast bovenlicht. - De ramen zijn in slechte staat, sluiten niet goed meer af waardoor waterinfiltratie mogelijk is en schimmels zichtbaar zijn onder de ramen (Afb. 67).	 Afb. 66: ramen tweede verdieping (kunststof) Afb. 67: schimmels thv de ramen niveau 3	Fase 4 Fase 4
--------------------	--	--	-----------------------------

3.2 Kasteel Interieur

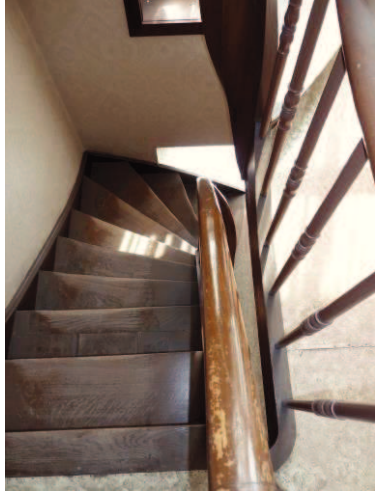
3.2.1 Interieurafwerking		Bouwfase
<u>Groen salon</u>		Fase 2
- Wanden	- De wanden zijn gepleisterd en worden door geprofileerde lijsten verdeeld in verschillende panelen. - De lijsten zijn wit geschilderd. - De hoeken van de panelen zijn afgewerkt met rocailleschelpen en bloemmotieven in stucwerk (Afb. 69). - De panelen zijn bekleed met een groen geschilderd tasso behang. - De lambrisering is gepleisterd en groen geschilderd. Onder de groene verflaag is de oorspronkelijke afwerking op sommige plaatsen zichtbaar. Een gedetailleerd kleuronderzoek moet verder uitwijzen over welk type afwerking en kleur het gaat. - Het groene salon heeft een vierkant plan met in midden van elke muur een dubbele houten paneeldeur.	 Afb. 68: detail timpaan boven deur
		Fase 2
- Plafond	- Boven de paneeldeuren bevindt zich een hertengeweï in een decoratief timpaan in stucwerk (Afb. 68). - Het plafond is gepleisterd en door geprofileerde lijsten verdeeld in panelen. - De aansluiting tussen wand en plafond is afgewerkt met een decoratieve kroonlijst met bloemen en fascies motief.	 Afb. 69: detail rocailleschelp
		Fase 2
- Vloer	- Zowel de wanden als het plafond zijn in algemeen goede staat maar bevuild. - De vloer is bedekt met een vast tapijt met bloemenmotief. - Dit tapijt is niet origineel. Het is in goede staat maar sterk bevuild.	 Afb. 70: groen salon zicht naar het westen
		Fase 2
<u>Wit Salon</u>		
- Wanden	- Het witte salon heeft een symmetrisch plan met een dubbele houten paneeldeur in het midden van de korte wanden. - De deuren van de salons liggen op één lijn waardoor een enfilade wordt gevormd. - De muren zijn gepleisterd en afgewerkt met geprofileerde sierlijsten. - De gevormde vlakken zijn met tasso behang bekleed en geschilderd in een abrikoostint. - De muren vertonen een algemeen bevuilde indruk.	 Afb. 71: wit salon zicht naar het oosten Afb. 72: detail vloer wit salon
		Fase 2

- Plafond	- Het salon heeft een plint in een marmerachtige kalksteen (Afb. 72). - Het cassetteplafond is gepleisterd en geschilderd in wit en abrikoostinten. - In het midden van het plafond is een hoger gelegen zone met een vlakke afwerking. Deze zone toont de later toegevoegde vloer op de eerste verdieping bij het dichtmaken van de vroegere galerij in de vierde bouwfase. - Er zijn vier bolle lampen die het salon verlichten. Deze worden bediend via een systeem op basis van domotica. - De vloer is bedekt met een natuurstenen tegel in witte en grijze marmer in een diagonaal dambordpatroon met een band. - Op verschillende plaatsen zijn tegels losgekomen en verzakt.	 Afb. 73: wit salon zicht naar het westen	Fase 2
- Vloer		 Afb. 74: detail schade tegelvloer wit salon	Fase 2
<u>Zwart salon</u> - Wanden	- De wanden van het zwart salon zijn zoals vorige salons gepleisterd en met geprofileerde lijsten afgewerkt. - De muren zijn bovenaan afgewerkt met een kooflijst zonder decoratieve motieven. - Het zwarte salon heeft een lambrisering afgewerkt met gepleisterde sierlijsten (Afb. 72). - De lambrisering is zwart geschilderd met goud geschilderde details. - Tegen de zuidelijke wand bevindt zich een kamerbrede wandkast met vier glazen vitrinedeuren en goudkleurige sierlijsten. - De wandkast is bovenaan afgewerkt met een sierbalustrade met halve zuiltjes en tussenin afgewerkt met spiegelglas. - In het midden van de wandkast bevindt zich een dubbele houten paneeldeur. Deze deur geeft toegang tot het naastliggende lokaal. - Zowel de deur als de wandkast zijn zwart geschilderd met vergulde details.	 Afb. 75: zwart salon met zicht naar het oosten	Fase 2
- Plafond - Vloer	- Het plafond is eenvoudig afgewerkt in vlak pleisterwerk en geschilderd in een wit-beige tint. - De kooflijst aan het plafond vertoont fijne barsten. - Op de vloer ligt een vast tapijt op een ondervloer uit harde plaatmateriaal met bloemenmotief, identiek aan de vloerbekleding van het groene salon.	 Afb. 76: zwart salon met zicht naar het westen Afb. 77: wandkast zwart salon	Fase 2

- Schouw	- Het tapijt is niet origineel en werd tijdens de vierde bouwphase geplaatst. - Het is onduidelijk of de oorspronkelijke vloer hieronder nog aanwezig is. Dit kan tijdens een vooronderzoek onderzocht worden. - In het zwarte salon bevindt zich aan de noordelijke wand een schouw. - De schouwmantel is opgetrokken in rode marmer en versierd met voluten (Afb. 75). - De wangen van de schouw zijn versierd met een messing ornament. - De schouwboezem is vervaardigd uit hout, zwart geschilderd en ingewerkt met een grote spiegel en vergulde decoratieve elementen. - Bovenaan de bekroning van de schouwboezem is een ovalen medaillon met de afbeelding van een man met een speer en een schild.	 Afb. 78: schouwmantel zwart salon Afb. 79: rood salon	Fase 2 Fase 2
<u>Rood salon</u> - Wanden	- De wanden van het rood salon zijn bekleed met een rood textiel en afgewerkt met gepleisterde lijsten. - Bovenaan in de hoeken is een koperen rail aan de muur bevestigd om schilderijen aan op te hangen. - Gelijkaardig met het zwart salon heeft ook het rood salon een gepleisterde lambrisering bovenaan afgewerkt met geprofileerde houten lijsten.	 Afb.80: rood salon	Fase 2
- Plafond	- De lambrisering is zwart geschilderd met goud geschilderde details en vergulde houten lijsten. Op verschillende plaatsen is het schilderwerk verveerd. - Het plafond is afgewerkt met een eenvoudige gepleisterde kooflijst. - Het plafond is vlak gepleisterd en afgewerkt met geprofileerde lijsten in stucwerk. - De hoeken van het lijstwerk zijn afgewerkt met een bloemenmotief in stucwerk. - Het plafond is in een rode tint geschilderd. Het stucwerk is wit geschilderd.		
- Vloer	- De vloer is bedekt met een eikenhouten parketvloer in visgraatmotief. - Wegens vorige waterschade is een groot deel van de vloer beschadigd en vergrijsd.		

<u>Inkomhal</u>	- De wanden en het plafond zijn bekleed met een behang met bloemenmotief. - De vloer is bedekt met een zwarte marmeren tegel in een steenverband met witte ruitjes (Afb. 81). - Aan de wanden is de vloer afgewerkt met een rode band - De vloer verkeert in algemeen goede staat. - Op sommige plaatsen zijn tegels verzakt. - De houten trap is bekleed met een grijze loper en afgewerkt met een metalen balustrade die aan de zijkant van de trap is geplaatst. De trap is in goede staat.	 Afb. 81: inkomhal	Fase 4
<u>Verdiepingen</u>	- De wanden en het plafond van de gangen en de kamers op de verdiepingen (eerste, tweede en derde verdieping) zijn bekleed met een behang met bloemenmotief. - Het behang is vervuild en verouderd. - Deze afwerking dateert uit de vierde bouwphase tijdens de grote verbouwingswerken in 1955 o.l.v. de Zusters Apostolinnen. Het is onduidelijk of de oorspronkelijke afwerkingslagen hieronder bewaard zijn gebleven. Dit kan tijdens een vooronderzoek verder onderzocht worden.	 Afb. 82: inkomhal	Fase 4
	- De vloer is bedekt met een vinyl in beige-gele kleur. De vinyl is op verschillende plaatsen losgekomen en ziet er verouderd uit. Op plaatsen waar meubels stonden zijn de contouren van kasten en meubels zichtbaar in het vinyl. De vloerbekleding is geplaatst in de vierde fase en is niet origineel. - Op de eerste verdieping zijn twee stenen schouwmantels bewaard gebleven in de zijvleugel van het kasteel. - Op de derde verdieping is door vochtschade het behang verkleurd en aangetast door schimmels (Afb. 84). - De gangen zijn voorzien van elektrische kabelgoten, vernieuwde stopcontacten en noodverlichting. - In de kamers van de zijvleugels is het origineel plafond met sierlijsten in stucwerk bewaard gebleven. De plafonds van deze kamers zijn geschilderd. - Het schilderwerk bladert af en is sterk bevuild. - Het pleisterwerk heeft barsten en scheuren.	 Afb. 83: gang niveau 2 (middenrisaliet)	Fase 4
		 Afb. 84: schade gang derde verdieping	Fase 4

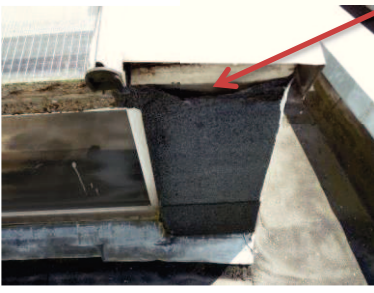
3.2.2 Structuurelementen		Bouwfase
<u>Binnenschrijnwerk</u>	- Op het gelijkvloers zijn de originele houten paneeldeuren nog bewaard gebleven. - De deuren op de verdieping dateren uit de vierde bouwfase. Deze deuren hebben geen erfgoedwaarde. - De dubbele paneeldeur van het zwarte salon is zwart geschilderd en heeft vergulde sierlijsten. - De deur van het zwarte naar rode salon is een beglaasde dubbele deur die geplaatst is in de vierde bouwfase. - De dubbele deur van het witte salon naar de inkomhal is aan beide zijden verschillend afgewerkt. Deze deur sluit niet goed meer door het uitzetten van het hout van de deur. - De deuren zijn tegenover elkaar geplaatst zodat een enfilade gevormd wordt doorheen het kasteel. - De ramen van de historische salons op het gelijkvloers zijn voorzien van houten binnenluiken. - Elk raam heeft twee vleugels met dubbel opendraaiende luiken die door middel van espanjoletten worden gesloten. - Het hang- en sluitwerk van de ramen en deuren zijn in slechte staat en werd in vorige bouwfases meermaals aangepast. - Op verschillende plaatsen (deur wit/zwart salon) zijn de deurklinken vervangen en vernieuwd. Het is onduidelijk welk type origineel is en welke types uit welke periode dateren.	 Afb. 85: binnendeur wit salon / inkomhal Afb. 86: binnendeuren inkomhal / wit salon Afb. 87: hoofdtrap centraal middenrisaliet Fase 4 Fase 4 Fase 4
<u>Binnentrappen</u>	- Het kasteel heeft een hoofdtrap en een diensttrap in het middenrisaliet. - De hoofdtrap is een rechte steektrap met verschillende bordessen, opgebouwd in hout met een houten armleuning met metalen spijltjes, gemonteerd aan de zijkant van de trapboom. - De trap heeft een gesloten stootbord en is bekleed met een loper in een effen grijs tapijt. Deze is niet origineel (Afb. 87). - De diensttrap is opgebouwd in hout en heeft houten spijltjes en een houten armleuning. In	

	de vierde bouwfase werden twee bestaande vloeren afgebroken om een bijkomende verdieping te creëren op zolder. - De hoofdtrap dateert uit diezelfde vierde bouwfase (zie leuning, balustrade, aansluitingen op vernieuwde niveaus) - In beide zijvleugels is een verbinding tussen de zolderverdieping en de zijvleugels via een houten diensttrap met houten stijltjes. Deze trap is tijdens de vierde bouwfase in 1955 verbouwd (Afb. 88). Dit is duidelijk aan de hand van details in de aansluiting van de vernieuwde niveaus. De leuning en balustrade met spijltjes zijn ter hoogte van de vloerniveaus aangepast en verbouwd.	 Afb. 88: diensttrap	Fase 4 / Fase 2
--	--	---	-------------------------------

3.3 Schoolgebouwen Exterieur

3.3.1 Dakbedekking en dakdoorbrekingen		Bouwfase
<u>Hellende daken</u> - Leien - Golfplaten - Koper	- Het betreft het hellende dak van de schoolgebouwen. - Het hellend dak van de nieuwe stookplaats is bekleed met kunstvezelcementleien en vastgemaakt met roestvrij stalen haken (Afb. 89). - De hoekkepers zijn uitgevoerd met loden vlinders en een zinken bakgoot. - Het betreft het aansluitende dak op het dak van de stookplaats, boven de centrale traphal van de secundaire school. - Het dak is bedekt met golfplaten (Afb. 90) die mogelijks asbest bevatten. - De dakrand is afgewerkt met een zinken overkapping en een zinken goot. - De koepel van de kapel is bedekt met een groen koperen roevendak (Afb. 91). - De koepel is bekroond met een houten bol, bekleed met koper. - In een vorige herstellingsfase tijdens de zesde bouwfase werd de onderzijde van de koepel bekleed met roofing (Afb. 92). - De muurgoot is afgewerkt met roofing en heeft een zinken kraal. - De dakdichting van de koepel is in een zeer slechte staat, verkleurd en verweerd.	 Afb. 89: kunstleien dak stookplaats Afb. 90: golfplaten naast stookplaats Afb. 91: koepel St-Jozefkapel Fase 6 Fase 6 Fase 5

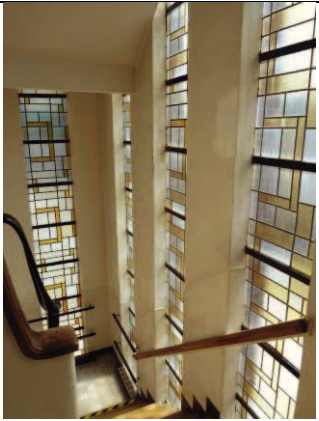
<u>Platte daken</u> - Roofing	- De platte daken van de schoolgebouwen, de klok- en traptoren en de kapel zijn bedekt met roofing. Deze is verweerd. - De opgaande muren zijn afgewerkt met loden slabben die verankerd zijn in het metselwerk. - Over het algemeen zijn de daken in verouderde staat. Hier en daar is er vervuiling op de daken van duiven en op verschillende plaatsen op het dak zijn blazen ontstaan in de roofing. - De platte daken van de secundaire schoolgebouwen, de kapel en de directeurswoning zijn bedekt met betonnen dekstenen. - De dekstenen zijn volledig bekleed met roofing en afgewerkt in het midden van de dikte van de dekstenen. - De daken van de klok- en traptoren zijn tijdens de zesde bouwfase hersteld. - Het dak van het hoofdgebouw van de secundaire school telt een aantal schouwen en verluchtingen (Afb. 95). - De verluchtingen zijn in beton, volgens een zogenaamd tir-à-trek installaties.	 Afb. 92: detail goot koepel St-Jozefkapel Afb. 93: plat dak boven St-Jozefkapel Afb. 94: plat dak basisschool Afb. 95: plat dak hoofdgebouw secundaire school	Fase 5 Fase 6 Fase 5 Fase 5
3.3.2 Dakstructuur			Bouwfase
<u>Wintertuin</u>	- Het dak boven de wintertuin is opgedeeld in een plat dak bestaande uit cassettes en twee glazen partijen uit gewapend glas. - De nok van het hellende glaspartij is afgewerkt met een zinken nok. - De eerste glaspartij bevindt zich boven de gang naar de wintertuin. - De tweede glaspartij bevindt zich boven de wintertuin en heeft een opgaand deel in glas (Afb. 96). - De betonnen constructie is in zeer slechte staat en is op de meeste plaatsen gebroken waardoor het wapeningsijzer zichtbaar wordt	 Afb. 96: dakstructuur wintertuin	Fase 5

<u>Feestzaal</u>	en roest (betonrot) (Afb. 97). - Het opgaande glaspartij is wordt ondersteund door betonnen kolommen. Tijdens de laatste bouwphase werden herstellingswerken uitgevoerd. De glazen constructie werd opgelapt met een roofing van slechte kwaliteit en is op verschillende plaatsen losgekomen (Afb. 98). De roofing werd in de naden met het schrijnwerk bijkomend opgespoten met silicone. De silicone is van slechte kwaliteit, slecht uitgevoerd en verweerd. - Bovendien is er waterinsijpeling - Het dak boven de feestzaal is van binnenuit een plat dak bestaande uit cassettes (Afb. 99). - Bovenop de structuur is een hellend dak aan de buitenzijde met roofing bekleed en gecombineerd met glazen lichtstraten. - De goten zijn volledig bekleed met roofing. - De aansluiting met het opgaand metselwerk is afgewerkt met loden slabben die verankerd zijn in het metselwerk. - De loden slabben zijn in slecht staat, losgekomen en het pleisterwerk is sterk verweerd. Er zijn schimmels zichtbaar op de muren (Afb. 100). - Het pleisterwerk is op de meeste plaatsen gebarsten en gescheurd. Door de waterinfiltratie is er schade aan de binnenzijde van de feestzaal. - Het dak is verouderd, vervuild en verweerd. - Op verschillende plaatsen is begroeiing op het dak zichtbaar en vormen duiven er nesten (Afb. 101).		Fase 5
			Fase 5
			Fase 5
			Fase 5
			Fase 5

3.3.3 Topbekroning		Bouwfase
<u>Betonnen torenkruis</u>	- Bovenop de klok- en traptoren is een betonnen torenkruis geplaatst. - Deze is wit geschilderd. - Het kruis is aangetast door korstmossen en de verflaag is bijna volledig verweerd.	 Afb. 102: torenkruis kloktoren St-Jozefkapel
<u>Beelden</u>	- Aan de straatgevel op het dak van het hoofdgebouw van de secundaire school zijn twee beelden geplaatst bovenaan de dakrand. - Het betreft twee beelden in een imitatie natuursteen (Afb. 103). - De beelden zijn ontworpen door A. Bressers en maken deel uit van de vijfde bouwfase. - De beelden zijn vervuild en met korstmossen bedekt.	 Afb. 103: beeld hoofdgebouw secundaire school
3.3.4 Buitenmuren		Bouwfase
<u>Metselwerk</u>	- Het parement van de straatgevels, de gevels van de kloktoren en de achtergevel zijn volledig opgetrokken in baksteen metselwerk. - Alle gemetselde gevels zijn opgetrokken in het kettingverband. - Het voegwerk is licht verdiept. - Het voeg- en metselwerk zijn in algemeen goede staat. - Er is slechts plaatselijke schade van het metselwerk. - Op verschillende plaatsen is er vorstschade ten gevolge van doorsijpelende regen langs openstaande voegen. - Het metselwerk is afgewerkt met decoratieve elementen in een natuursteen imitatie. - De cementering is wit geschilderd. - Het betreft: - de omlijstingen rond de ramen en deuren van de straatgevel (Afb. 104). - een kruis ter hoogte van het altaar van de Heilige Hart kapel (Afb. 105).	 Afb. 104: straatgevel (zuidgevel) secundaire school Afb. 105: ingang klooster straatgevel (zuidgevel)

<u>Blauwe hardsteen</u>	- sluitstenen boven en naast de inkomdeur van de secundaire school (Afb. 105). - Het betreft de dorpels en plinten van de gevel van de oude directeurswoningen in het midden van de straatgevel aan de straatzijde. - De gevel van de directeurswoning is bekleed met natuurstenen plinten (Afb. 106). - De zijwanden van het voortuintje zijn ook van plinten voorzien. De voortuin is afgesloten met een smeedijzeren hekken op een natuurstenen plint (Afb. 107). - De plinten van de gevels en de voortuin zijn mechanisch gegradeerd. - De plinten zijn in slecht staat. Ze zijn vervuild, gebarsten en op meeste plaatsen zijn ook verzettingsen zichtbaar. - De plint onder het smeedijzeren hekken is op de meeste plaatsen gebarsten en beschadigd waardoor er verzettingsen zijn ontstaan in de plinten (Afb. 107). - Het smeedijzeren hekken vertoont roest en is in slecht staat. De ankerpunten in de blauwe hardsteen zijn verweerd en roest.	 Afb. 106: detail gevel directeurswoning Afb. 107: detail plint directeurswoning Afb. 108: straatgevel basisschool	Fase 5 Fase 5 Fase 5
<u>Pleisterwerk</u>	- Het betreft de glad gepleisterde gevels van het schoolcomplex : - De twee gevels van de basisschool (Afb. 108) - De noord- en westgevel van de Sint-Jozefkapel (Afb. 109-110). - Het pleisterwerk is wit geschilderd. - Het schilderwerk is verweerd en bladert af. - Het pleisterwerk is vervuild, verweerd en vertoont veel barsten waardoor water kan binnendringen en schade kan veroorzaken. - Thv de glas-in-loodramen is schade zichtbaar aan de binnenzijde van de kapel ten gevolge van de barsten en scheuren in het pleisterwerk. - De metalen balustrades op de tweede en derde verdieping is in slechte staat. Het is roest en de verankering in de beton is verweerd (betonrot) Afb. 111.	 Afb. 109: Westgevel Sint-Jozefkapel Afb. 110: Noordgevel Sint-Jozefkapel Afb. 111: detail schade balustrade en beton	Fase 5 Fase 5 Fase 5

3.3.5 Buitenschrijnwerk		Bouwfase
- Hout	- Over het algemeen beeld zijn de houten ramen van de schoolgebouwen in slechte staat. - De ramen vertonen voornamelijk aan de dorpels felle inrotting en verwerking. - Het schilderwerk van de ramen is fel verweerd en afgebladderd. - De straatgevel telt drie houten dubbele poorten die toegang geven tot de verschillende scholen en de congregatie. - De houten deuren zijn identiek aan elkaar en nog in originele staat.	 Afb. 112: ingangpoort secundaire school Fase 5
- Glas in lood	- Het betreft de glas-in-lood partijen van de schoolgebouwen. - Deze bevinden zich in het koor van de kapel en de oostelijke gevel van het schip. - De traphal van de oostelijke gevel van het klooster (Afb. 106). - De oostelijke gevel van het klooster op de begane grond en de eerste verdieping thv het Heilig Hart kapel. - Onder de gaanderij van beide kapellen en in de gang van het klooster. - In de poorten van de straatgevel (ingang van de basisschool en de secundaire school) - Alle glasramen zijn ontworpen door A. Bressers en geplaatst tijdens de vierde bouwfase in 1935. - Op de panelen in de St-Jozefkapel en het Heilig Hartkapel worden christelijke figuratieve symbolen voorgesteld. - Op de glasramen in de traphal aan het klooster zijn decoratieve geometrische art-deco-motieven voorgesteld (Afb. 116). - De glas-in-loodramen zijn in zeer slechte staat. - Alle glasramen vertonen schade ter hoogte van de ijzeren raambruggen. - De ijzeren raambruggen zijn roest en bieden onvoldoende weerstand. - Door de spanning die ontstaat van de roestexpansie is er vervorming van het loodnet zichtbaar en komen de glaspanelen onder druk te staan waardoor ze bol staan en	 Afb. 113: ingangpoort klooster Fase 5 Afb. 114: ingangpoort basisschool Fase 5 Afb. 115: schade glas in loodraam St-Jozefkapel Fase 5

	barsten (Afb. 115). - Door de verwerking van het loodnet zijn op verschillende plaatsen ruitjes gebroken en verdwenen. Hierdoor krijgt wind en water vrij spel en versneld het schadeproces (Afb. 117). - Door het roesten van de raambruggen is schade ontstaan aan het aansluitend metselwerk (vocht en schimmels). De koude brug veroorzaakt barsten en scheuren in het pleisterwerk waardoor ook het schilderwerk verweerd (Afb. 115). - De voegen van de raambruggen zijn verouderd en gebarsten. - De glas-in-loodramen zijn in zeer slechte staat en veroorzaken een onveilige toestand voor de leerlingen en leerkrachten van de school.	 Afb. 116: traphal klooster naar ontwerp Bressers Afb. 117: detail schade glas-in-loodramen	Fase 5 Fase 5
3.3.6 Klokkenstoelen / torenuurwerken			Bouwfase
<u>Traptoren</u>	- Het betreft de klokkenstoel en het torenuurwerk van de traptoren van het scholencomplex. - De meeste onderdelen vertonen roestdoorslag. - De stabiliteit komt echter niet in het gedrang. - Aan de westzijde bevinden zich nog overblijfselen van een tweede klokkenophanging, doch deze is niet meer in gebruik. - Deze onderdelen vertonen felle roestdoorslag. - De gevel is sterk bevuild.	 Afb. 118: detail kloktoren Afb. 119: detail kloktoren	Fase 5 Fase 5

3.4 Schoolgebouwen Interieur

Voor de inventaris van het interieur wordt er voornamelijk aandacht besteed aan de meest waardevolle ruimtes van het schoolcomplex. De wintertuin, de feestzaal, De Heilige Hartkapel en de Sint-Jozefkapel worden gedetailleerd beschreven.

De klassen en de sanitaire ruimtes zijn in voorgaande bouwfases (fase 6) aangepast naar de huidige normen voor scholen voor toegankelijkheid, hygiëne en comfort. De vloeren van de klassen zijn bekleed met linoleum en in één van de keukenklassen met vernieuwde tegels. De muren en het plafond zijn vlak afgewerkt en in een egale kleur geschilderd. De sanitaire ruimtes zijn vernieuwd naar de huidige normen voor hygiëne. De vloeren en wanden zijn bekleed met tegels en het plafond is vlak afgewerkt.

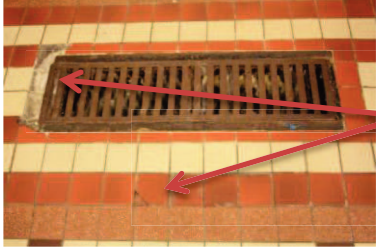

Afb. 120- Afb. 121 - Afb. 122: klassen secundaire school – niveau 1-2-3

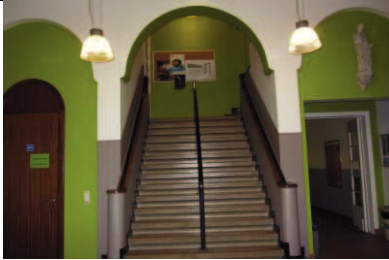
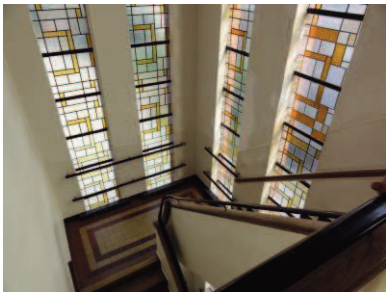
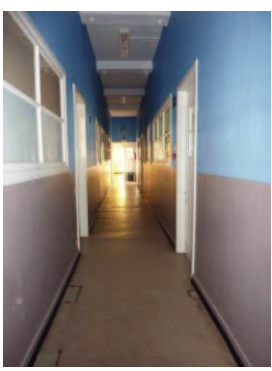

Afb. 123 - Afb. 124 - Afb. 125: leraarskamer en klassen basisschool – niveau 0-1-2

3.4.1 Interieurafwerking		Bouwfase
<u>Wintertuin</u>	- De wanden van de wintertuin zijn vlak gepleisterd en wit geschilderd. - De wanden vertonen geen grote schade of gebreken. - De vloer in de gang van de wintertuin is bedekt met een mozaïekvloer (Afb. 126). - De vloer vertoont op verschillende plaatsen barsten en scheuren. - De vloer van de wintertuin is tijdelijk bedekt met een laminaat ter bescherming van de onderliggende originele mozaïekvloer (Afb. 127). - De wintertuin heeft een betonnen dakstructuur met glasstraten in gekleurd wit figuurglas. - Het plafond is grijs en wit geschilderd. - De wintertuin geeft ook toegang tot de Heilig Hartkapel via een trap met granitotreden en een versierde balustrade. - Sommige treden liggen los.	Fase 5 Afb. 126: vloer van de toegang tot wintertuin Afb. 127: wintertuin
<u>Feestzaal</u>	- De feestzaal heeft een houten podium dat langs twee kanten te betreden is via een stenen trap met granito treden en een houten leuning. - De wanden van de feestzaal zijn vlak gepleisterd en geschilderd in een beige-gele tint. De wanden zijn vervuild. - De vloer is bedekt met vierkante cementtegels in een rechthoekig patroon met de typerende art-deco-kleuren rood, geel en bruin (Afb. 128). - Sommige tegels liggen los en zijn gebarsten, andere ontbreken. (Afb. 131). - De vloer van het podium is bedekt met een houten plankenvloer. - De feestzaal kan in twee delen worden verdeeld door middel van een schuifwand (Afb. 128). - De feestzaal heeft een betonnen dak structuur met lichtstraten. - De lichtstraten zijn afgedekt om de feestzaal te kunnen verduisteren (Afb. 130). - Het plafond is gepleisterd en wit geschilderd. - Er werd een stalen structuur aan het plafond vastgemaakt voor de bediening van spots en	Fase 5 Afb. 128: feestzaal / podium Afb. 129: feestzaal zicht op turnzaal basisschool Afb. 130: dakstructuur feestzaal Fase 5

<u>Heilig HartKapel</u>	verlichting voor het podium en de zaal. - Het tweede deel van de feestzaal wordt gebruikt als turnzaal voor de basisschool. - De vloer van de turnzaal is bedekt met een grijze linoleum. De originele stenen vloer is nog steeds intact onder deze afwerkingslaag. - De feestzaal is dubbelhoog en heeft op de eerste verdieping een balkon die toegang heeft tot de gang van de klassen op de eerste verdieping. Deze is afgesloten en werd tijdens de zesde bouwphase onderverdeeld in twee klaslokalen. - De deuren naar de feestzaal zijn nog origineel met het origineel gekleurd glas. De kapel van het Heilig Hart heeft zijn toegang via de winter tuin. - De muren zijn vlak gepleisterd en wit geschilderd. - Aan de oostelijke en westelijke wand bevindt zich een grijs geschilderde houten communiebank met decoratieve elementen in hout (Afb. 132). - De communiebanken zijn vastgemaakt aan de muren en dragen bij tot de erfgoedwaarde van de kapel. - Aan weerszijden van het altaar bevindt zich een grijs geschilderde houten deur gedecoreerd met een hoog reliëf. - Het altaar bevindt zich in het zuiden van de kapel in een verdiepte zone en is afgewerkt met een smeedijzeren hekken met vergulde christelijke decoratieve elementen (Afb. 133). - De kapel is afgewerkt met 4 vrijstaande christelijke gipsen beelden. Deze beelden worden gedateerd worden tussen 1900 en 1949 (cfr. inventaris CRKC) Vermoedelijk zijn deze beelden afkomstig van de kapel van de Zusters Sacré Coeur. Bijgevolg kunnen deze beelden gedateerd worden in fase 3. Deze behoren niet tot de erfgoedwaarde van de kapel. - Op de vloer ligt een tegelvloer met cementtegels in een geometrisch patroon in de kleuren zwart, grijs, rood en geel (Afb. 134). - Het plafond is sober afgewerkt, gepleisterd en wit geschilderd. - De kapel heeft een houten biechtstoel en een	 Afb. 131: detail vloer feestzaal (schade tegels) Afb. 132: Heilig Hartkapel zicht op altaar Afb. 133: altaar Heilig Hartkapel met smeedijzeren hekken en muurschilderingen boven tabernakel Afb. 134: Heilig Hartkapel zicht op doksaal met biechtstoel onder het doksaal en smeedijzeren borstwering.	Fase 5

	houten doksaal en een bidkapel voor de Heilige Magdalena (patroonheilige van de zuster Sacré Coeur). - De grijs geschilderde biechtstoel bevindt zich onder het doksaal. De biechtstoel heeft een paneeldeur afgewerkt met stijlen en een geprofileerde kroonlijst. Het meubel dateert tussen 1775 en 1849 en is vermoedelijk afkomstig uit de voormalige kapel van de zusters Apostolinnen. - De kruisweg is ingewerkt in de muren en zijn door hun aard mee beschermd.		
3.4.2 Structuurelementen			Bouwfase
<u>Binnenschrijnwerk</u>	- Het betreft de originele binnendeuren in het schoolcomplex. - De deuren vertonen over het algemeen weinig tot geen schade. - Ook het origineel hang- en sluitwerk van enkele van deze deuren is intact gebleven. - De bijhorende foto's omschrijven volgende deuren: - de deur van de wintertuin (Afb. 135). - De deur naar de directeurswoning vanuit de kloostergang (Afb. 136). - De deur van de Heilig Hartkapel (Afb. 137). - De deur naar het doksaal van de Sint-Jozefkapel (Afb. 138). - Naast deze deuren telt de school nog meer origineel schrijnwerk. Deze zijn aangeduid op plan in bijlage (bijlage 5 – fase 5 'Bressers').	 Afb. 135: deur wintertuin Afb. 136 - Afb. 137: deur Heilig Hartkapel	Fase 5 Fase 5
<u>Binnentrappen</u>	- De schoolgebouwen bevatten een traphal in de kloktoren, een traptoren naast de Heilig Hartkapel en een centrale traphal in het hoofdgebouw van de secundaire school en het hoofdgebouw van de basisschool. - De traphallen hebben witgepleisterde wanden en plafond. - De wanden van de centrale traphal van de secundaire school zijn groen geschilderd. - De trappen zijn afgewerkt met een gepleisterde balustrade en een houten leuning waarop een bijkomende metalen leuning is geplaatst ifv de huidige brandnorm. - De granitotreden worden afgewisseld door een bordes in gele en witte cementtegels.	 Afb. 138: deur doksaal Sint-Jozefkapel	Fase 5

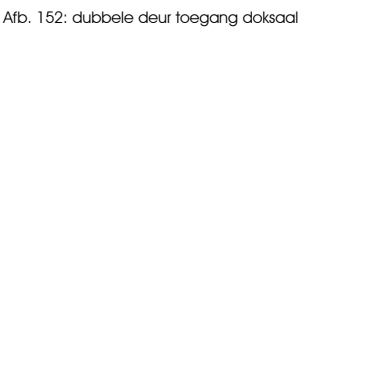
<u>Binnengangen</u>	- De traptreden, bordessen en leuningen zijn origineel en grotendeels intact. - Op verschillende plaatsen zijn treden beschadigd en liggen ze los. - De gangen van de school en het klooster zijn sober afgewerkt. - De wanden zijn vlak gepleisterd. - De gangen in het kloostergebouw hebben een gepleisterde lambrisering die bovenaan is afgewerkt met een sierlijst in geglaazuurde steen. - De gangen van de secundaire school hebben geen lambrisering maar dit is suggestief aangeduid door de twee verschillende kleuren op de muur. - Het plafond is vlak gepleisterd en geschilderd. - Op de vloer liggen verschillende afwerkingslagen. - De vloeren in het klooster hebben nog de originele tegels uit 1910 (Afb. 144). - De gangen van het hoofdgebouw van de secundaire school zijn op sommige plaatsen bedekt met een linoleum (Afb. 143). - In andere gangen zijn de originele cementtegels vloeren nog intact. - Op verschillende plaatsen zijn tegels losgekomen en beschadigd.	 Afb. 139: centrale inkomhal secundaire school Afb. 140: traphal kloostergebouw Afb. 141 - Afb. 142: centrale inkomhal 	Fase 5 Fase 5 Fase 5 Fase 5 Fase 6
----------------------------	---	---	---

		 Afb. 143 - Afb. 144: gang kloostergebouw	Fase 3
		 Afb. 145 : gang boven directeurswoning	Fase 6

3.5 Sint-Jozefkapel

De cultuurgoederen die deel uitmaken van de Sint-Jozefkapel worden in detail beschreven aan de hand van fiches die bijgevoegd zijn in bijlage (zie bijlage 16).

<u>Wanden</u>	- De wanden van de kapel zijn gepleisterd en in een grijsgroene tint geschilderd. Alle muren zijn afgewerkt met muurschilderingen volgens verschillende ondergronden : • Op bladmetaal op kalkpleister: De muurschilderingen van het koor, achter het hoofdaltaar en aan weerszijden van de apsis (Afb. 146). • Op geschilderde ondergrond (matte verf): de muurschilderingen van het schip, het zusterkoor, het doksaal en de inkomhal (Afb. 147). - De muren van het schip zijn afgewerkt met een zwarte & gele marmeren lambrisering. De kolommen rond het altaar zijn afgewerkt met een gele marmeren lambrisering. In de gele panelen van het schip is de kruisweg ingewerkt. Deze is onroerend door zijn aard. Zowel de zwarte als de gele natuurstenen lambrisering is op verschillende plaatsen aangetast door vocht en zouten en vertonen barsten. De meeste platen zijn losgekomen van hun ondergrond en dreigen te vallen (1 paneel werd reeds verwijderd). - De zusterkoor bevat geen marmeren	 Afb. 146: muurschildering koor	Fase 5
		 Afb. 147: muurschilderingen schip	Fase 5
		 Afb. 148: detail plafond van schip en doksaal	Fase 5

	lambrisering daar de koorbanken tegen de muren zijn aangebouwd. - De wandmozaïeken zijn nog intact en in goede staat. - Al de muurmozaïeken zijn ontworpen door Bressers en tijdens de vierde bouwphase gerealiseerd door het kunstenaarsatelier Bressers tussen 1934 en 1941. - De muurschilderingen in de koepel van de kapel en de galerij zijn door vochtschade sterk aangetast (Afb. 146).		Fase 5
<u>Plafond</u>	- Het betreft het cassettenplafond in het schip en het doksaal. Het plafond is afgewerkt met een matte verf. De roostering is in bruin geschilderd terwijl de hoger gelegen vlakken in het lichtblauw (Afb. 148). - Het plafond vertoont een algemeen bevuilde indruk. - Het plafond van het zusterkoor is volledig beschilderd op een grijsgroene geschilderde ondergrond met matte verf (Afb. 149). - Het plafond is deels beschadigd door een lek in de dakbedekking (waterschade).		Fase 5
<u>Vloeren</u>	- De vloeren van het schip en het koor zijn bedekt met een mozaïekvloer (Afb. 150-151). - Op verschillende plaatsen zijn barsten zichtbaar. In het gangpad van het schip is een zettingsbarst waardoor een niveauverschil is ontstaan (Afb. 151). - Door vochtschade is een deel van de vloer in het koor sterk gedegradeerd. - De vloeren van het doksaal en het zusterkoor zijn bedekt met een cementtegels in de typerende art deco kleuren.		Fase 5
<u>Doksaal</u>	- Het doksaal van de Sint-Jozef is opgebouwd vanuit een eenvoudig art deco ontwerp met schuin afgesneden hoeken. - Bovenaan het doksaal is er centraal een dubbele houten deur (Afb. 152). aan de noordelijke zijde is er ronde muuropening met verdiepte nis. - De westelijke wanden het doksaal zijn gepleisterd en gedecoreerd met muurschilderingen. - De voorzijde van het doksaal is afgewerkt met		Fase 5
			

Afb. 149 : detail schade plafond zusterkoor

Afb. 150: detail mozaïekvloer altaar

Afb. 151: detail vloer schip

Afb. 152: dubbele deur toegang doksaal

<u>Altaren</u>	de vier kardinale deugden: voorzichtigheid, matigheid, kracht en gerechtigheid. - Het plafond is gepleisterd. - De vloer is bedekt met vierkante cementtegels in een geometrisch patroon in rood, bruin, geel en witte tegels (Afb. 153). - Het hoofdaltaar bevindt zich in het westen van de kapel en ligt met enkele trappen hoger dan het schip van de kapel. - Aan weerszijden van de kapel bevinden zich tussen het koor en het schip twee zijaltaren. De natuursteentrappen zijn centraal gelegen en zijn afgewerkt met een koperen gouden leuning die overgaat in een balustrade aan weerszijde van het niveau van het hoofdaltaar (Afb. 154). - Vroeger stond er een altaar in het midden van het koor. Waarom en wanneer dit altaar is verwijderd is niet duidelijk noch of dit altaar bewaard is gebleven.	 Afb. 153: vloer en wanden doksaal	Fase 5
<u>Kniel-en bidbanken</u>	- In de zijkapel staan de bid- en knielbanken tegen de oostelijke en westelijke muur van de kapel. - Het betreft houten eenvoudige koorbanken. - Het is een vast meubilair over de volledige lengte van de twee muren. - De verwarmingselementen op stoom zijn omkast en ingewerkt in deze banken (Afb. 155).	 Afb. 154: hoofdaltaar koor kapel Afb. 155: communiebanken zusterkoor	Fase 5
<u>Sacristie</u>	- De sacristie is volledig ontworpen door het bureau van Bressers. - Het is toegankelijk via de kapel, via bordes van de centrale traphal van de secundaire school en ook via een passerelle naar de directeurswoning (slaapkamer van de directeur van het klooster). - De sacristie is onderverdeeld in twee kamers die verbonden zijn door een dubbele houten beglaasde deur waar het origineel hang- en sluitwerk is bewaard. - De eerste kamer aan de zijgevel van de kapel bevat een grote houten kast en een houten lambrisering. - De houten lambrisering loopt door in de tweede kamer waar ook enkele kapstokhaken	 Afb. 156: sacristie lambrisering en wastafel	Fase 5

	zijn voorzien (Afb. 156). - De wanden boven de lambrisering zijn gepleisterd en beschilderd met kerkelijke taferelen. - De sacristie bevat ook een natuurstenen wastafel in een uitgeholde spatwand met twee kledinghaken met de vermelding 'antemissam' en 'postmissam' voor het lavabodoekje voor- en na de kerkelijke dienst. De wastafel is ingewerkt in de houten lambrisering waarbij aan weerszijden enkele kapstokhaken zijn verwerkt (Afb. 158). - De vloer in de sacristie is bedekt met vierkante cementtegels in de art-deco-kleuren rood en grijs-wit en afgewerkt met een zwarte plint. - De vloer is gelegd in een eenvoudig patroon met een rode rand rondom de kamers van de sacristie. - Het plafond is vlak afgewerkt met vernieuwde materialen en een vernieuwde lijst rondom de muren van de sacristie.	 Afb. 157: doorgeefluikje sacristie naar kapel	Fase 5
<u>Biechtstoelen</u>	- De Sint-Jozefkapel telt vier biechtstoelen. De biechtstoelen zijn verankerd aan de muren en zijn dus onroerend door hun aard (Afb. 158). - Ze zijn ontworpen en vervaardigd door het bureau van Bressers met decoratie in houtsnijwerk. - de biechtstoelen zijn afgewerkt in twee verschillende houtsoorten en hebben een paars gekleurd gordijn aan beide zijden. - Het meubel is ingewerkt tussen twee steunkolommen in zwarte marmer (Afb. 159).	 Afb. 158: wastafel sacristie	Fase 5
<u>Koperen hekwerk</u>	- De zijaltaren zijn afgewerkt met een borstwering en twee lezenaars in koper op het niveau van het koor. Het koper is in algemeen goede staat maar vertoont schade door het veelvuldig reinigen met water waardoor ook de glans verdwenen is (Afb. 160).	 Afb. 159: biechtstoelen Afb. 160: zijaltaar met koperen lezeaar	Fase 5

3.6 Directeurswoning

	- De directeurswoning bevindt zich tussen de schoolgebouwen en het kloostergebouw. Het omvat twee aaneengeschakelde woningen met een toegang tot de Sint-Jozefkapel in de ene woning en toegang tot de Heilig Hart kapel in de andere woning. - De interieurafwerkingen van de verdiepingen zijn in vorige bouwfases (fase 4 & 6) aangepast (vloeren, muren, plafond, schrijnwerk, elektriciteit,...) waarbij geen erfgoedelementen zijn bewaard gebleven. - De vloeren op de verdiepingen zijn bekleed met linoleum. De wanden en het plafond in de gangen en de kamers zijn behangen met verschillende bloemmotieven (Afb. 161-162). - De kamers zijn voorzien van een lavabo voor een spatwand in pvc. - De elektriciteit is toegevoegd in opbouw. - Het binnenschrijnwerk op de verdiepingen is vernieuwd (fase 4 & 6). De bestaande deuren zijn niet origineel alsook het hang- en sluitwerk werd vervangen in de laatste bouwfase (fase 6). - Op het gelijkvloers zijn de plafonds, de schouwen en het binnenschrijnwerk bewaard gebleven (Afb. 163). - De wanden en de vloeren op het gelijkvloers zijn in vorige bouwfases (fase 6) vernieuwd. De wanden zijn behangen in bloemenmotief. De vloeren zijn bekleed vinyl, in een parketmotief (Afb. 164).	 Afb. 161: kamer verdieping (verbouwing fase 6) Afb. 162: gang niveau 1 Afb. 163: salon gelijkvloers directeurswoning Afb. 164: salon gelijkvloers directeurswoning	Fase 4 / Fase 6 Fase 4 / Fase 6 Fase 3/ Fase 4 Fase 3/ Fase 4
--	--	---	---

4. BESCHRIJVING van de ERFGOEDWAARDEN

4.1 Kasteel Vilain XIII

4.1.1 De historische (architectuurhistorische) waarde

Kasteel Vilain XIII was aanvankelijk een kleiner jachtslot gebouwd in 1822 naar ontwerp van de Wetterense gemeentearchitect Adriaan Maenhout in opdracht van burggraaf Charles Hippolyte Vilain XIII (1796-1873). C.H. Vilain XIII was als prominent politicus een voornaam persoon op nationaal vlak. Hij liet te Wetteren zijn sporen na onder meer door zijn directe betrokkenheid voor de realisatie van historische bouwwerken van een hoog niveau. Tijdens zijn ambtsperiode als burgemeester (1822-1873) van Wetteren nam hij het initiatief tot de bouw van een imposant stadhuis op de Markt en van een nieuwe kerk, een monumentaal bouwwerk van de befaamde Gentse architect Louis Minard. Dezelfde architect Louis Minard tekende voor C.H. Vilain XIII in 1849 de plannen voor uitbreiding en aanpassing van zijn kasteel te Wetteren, werken die ten laatste in 1852 waren uitgevoerd. Van de vele buitenplaatsen die Minard bouwde en verbouwde in Scheldegemeenten van de Gentse regio, is het kasteel Vilain XIII een zeer kwaliteitsvol exemplaar met een gaaf bewaard voorkomen en een uitgesproken aristocratisch karakter, dat het aanzien van zijn opdrachtgever en oorspronkelijke bewoner reflecteert.

4.1.2 De artistieke waarde

Van de vele buitenplaatsen die Louis Minard bouwde en verbouwde in Scheldegemeenten van de Gentse regio, is het kasteel Vilain XIII een zeer kwaliteitsvol exemplaar met een gaaf bewaard voorkomen en een uitgesproken aristocratisch karakter, dat het aanzien van zijn opdrachtgever en oorspronkelijke bewoner reflecteert. Het kasteel is opmerkelijk door zijn bijzondere proporties met markerende hoger opgaande hoekrisalieten en beantwoordt aan een sterk symmetrisch opgevat concept. Uitgaand van een bestaande constructie verleende Minard de totaliteit een stijleenheid met klasse, waardoor het een representatief en geslaagd toonbeeld is van neoclassicistische kasteelbouw uit het midden van de 19de eeuw. Typerend is de contrastwerking tussen gevelbepleistering en natuurstenen gevelelementen, het horizontaliserend lijstwerk, borstweringen en balustrades en de toepassing van een smaakvolle gevelornamentiek die muuropeningen en gevelcompositie accentueren. De decoratieve aankleding van de salons in neoclassicistische stijl met hun symmetrische positionering van muuropeningen weerspiegelen als authentieke elementen van het historisch kasteelinterieur de grandeur en toenmalige levensstijl van zijn aanvankelijke vooraanstaande bewoners.

4.1.3 Sociaal-culturele waarden

De sociaal-culturele waarde van het kasteel wordt grotendeels bepaald door de eigenaars van het kasteel en door de ligging van het domein. Het kasteel ligt centraal in de Wegvoeringstraat, een belangrijke verbindingsweg tussen Wetteren en Schellebelle. Opmerkelijk is dat het kasteel naar de Schelde is gericht en niet met de voorgevel naar de straat. Zowel de bouw het kasteel als de aanleg van de Wegvoeringstraat (de voormalige Zandstraat) zijn het werk van de toenmalige burgemeester van Wetteren, Charles Hippolyte Vilain XIII. De Zandstraat was een belangrijke invalsweg voor de gemeente Wetteren waar veel handelaars zich doorheen de tijd vestigden. Dit zorgt voor een prominente ligging van het kasteel binnen het dorp, wat het sociaal-cultureel belang van het kasteel onderstreept.

Ook de eigenaars van het domein bepalen mee de sociaal-culturele waarde van het kasteel. Zowel Burgemeester Charles Hippolyte Vilain XIII als de congregatie van zusters Apostolinnen van de Heilige Jozef hebben een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van het domein. Zowel de

burgemeester als de kerkelijke instelling hebben een belangrijke invloed gehad op de sociaal-culturele ontwikkeling van het domein, maar ook van de gemeente Wetteren.

4.2 Schoolgebouwen Bressers

De publieke Sint-Jozefkapel opgericht in 1936 behoort tot het vroeg religieus architecturaal oeuvre van de Gentse Sint-Lucasarchitect Adriaan Frans Bressers. Constructief maakt de georiënteerde L-vormige kapel deel uit van een katholieke onderwijsinstelling met klooster, die volgens zijn plannen (1935, 1937) grotendeels werd herbouwd. Het befaamd kunstatelier Bressers, met een traditie in productie van neogotische religieuze kunst, stond in voor de kapeldecoratie en uitrusting.

Aan de kapel werd een architecturale vorm én een interieuraankleding verleend los van de neogotiek, doch beantwoordend aan de gewijzigde opvattingen, die op dit vlak tijdens het interbellum bij gebouwen voor de katholieke eredienst ingang vonden mede als gevolg van de "Liturgische Beweging". Dit komt onder meer tot uiting door het gebruik van aspecten uit de vroegchristelijke kerkenbouw refererend aan de basiliekvorm, zoals een vlak afgedekt breed schip zonder zijbeuken en met cassettenplafond, koepelbouw boven het koor met galerij en mozaïeken. Dit werd in de kapel op geslaagde wijze gecombineerd met moderne structurele en decoratieve elementen in art-decostijl.

De kapel is binnen de architectuurhistorische evolutie representatief voor stilistische tendensen in de kerkelijke bouwkunst van de jaren 1930, voor de brede doorbraak van de modernistische kerkenbouw. De monumentale ruimte met majestueus karakter dankt haar exceptioneel karakter ook aan het koor (met haakse zijkapel), dat een bouwlaag hoger geconcipeerd werd dan het gelijkvloerse schip onder de klaslokalen. De uiterst weelderige en kleurrijke afwerking met kostbare materialen draagt bij tot het indrukwekkend voorkomen van het kapelinterieur.

Elementen als marmeren lambrisering, mozaïekvloeren, smeedwerk van hekken en meubilair (altaar, tabernakel, biechtstoelen) zijn artistiek relevant als uiting van religieuze sierkunst in art-decostijl evenals de glasramen die een waardevol ensemble vormen voor de glasraamkunst uit het interbellum. Daarnaast is het interieur opgeluisterd door figuratieve muurschilderingen en mozaïeken naast geschilderde bijbelteksten en gebeden.

Het iconografisch programma van de voorstellingen en de thematiek zijn cultuurhistorisch van betekenis als illustratie van de doorlevende christelijke traditie en liturgische symbolentaal en van de tijdseigen nieuwe accenten binnen de katholieke geloofsbeleving gericht op een grotere betrokkenheid van de gelovigen op de eredienst. De modernistische bakstenen traptoren met kruis bij de in binnenblok gelegen kapel getuigt van de Dudokinvoeden op de architectuur van het interbellum in Vlaanderen. Tevens markeert hij als een campanile de aanwezigheid van deze gebedsruimte en benadrukt architectonisch de christelijke geloofsovertuiging van het klooster met onderwijsinstelling.

Stilistisch en structureel vertoont de toren een grote samenhang met het gebouwencomplex (1935-1938), waarbinnen de kapel werd geïntegreerd. De coherente straatgevel vertoont een assimilatie van diverse architectuurtendensen uit het interbellum, voornamelijk aspecten van het romantisch kubisme en de art-deco. In de circulatieruimten als gangen en trappenhuizen komt een afwerking met gelijkaardige elementen in art-deco of modernistische stijl voor (zoals cementtegelvloeren, trapleuningen, glas-in-loodramen, binnendeuren). Ook de door de kloosterzusters gebruikte wintertuin, met zichtbare betonnen dakstructuur en de bij de schoolinfrastructuur horende feestzaal, waar de omkadering van het podium, de balkonleuningen en het plafond eigentijdse bouwkenmerken bezitten, zijn interieurhistorisch representatief voor de moderne interbellumarchitectuur.

De erfgoedwaarden van de Sint-Jozefkapel en het Sint-Jozefinstituut zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en worden dan ook best zoals hierboven in samenhang bekeken. De erfgoedwaarden kunnen als volgt apart worden samengevat:

4.2.1 Cultuurhistorische waarde

De cultuurhistorische waarde ligt in de architecturale vorm en interieuraankleding van de kapel, beïnvloed door de "Liturgische Beweging", het iconografisch programma en thematiek van de muurschilderingen in de kerk en de traptoren als markering van de gebedsruimte die de christelijke geloofsovertuiging van het klooster en de onderwijsinstelling benadrukt.

4.2.2 Architectuurhistorische waarde

De architectuurhistorische waarde komt voort uit de kapel die een representatief voorbeeld is binnen de architectuurhistorische evolutie voor stilistische tendensen in de kerkelijke bouwkunst van de jaren 1930. Van belang zijn hierbij zowel de monumentale ruimte, de weelderige en kleurrijke interieurafwerking en de modernistische bakstenen traptoren die getuigt van de Dudokinvloeden op de architectuur van het interbellum in Vlaanderen. Ook de stilistische samenhang van het schoolcomplex, met assimilatie van diverse architectuurtendensen uit het interbellum draagt bij aan deze erfgoedwaarde.

4.2.3 Artistieke waarde

De artistieke waarde wordt vooral gevormd door interieurelementen, glasramen, muurschilderingen en mozaïeken in de kapel, die relevant zijn als uiting van religieuze sierkunst in art-decostijl. De artistieke waarde wordt in de rest van het complex steeds weerspiegeld in de architecturale uitwerking, zowel in de Sint-Jozefkapel als het schoolgebouw. In deze laatste vormen de afwerkingen van de verschillende ruimten een vertolking van de artistieke waarde. De gebouwen vormen samen een coherent geheel binnen het schoolcomplex.

5. Onderbouwde VISIE op het TOEKOMSTIG BEHEER

5.1 Masterplan

In het kader van de langetermijnvisie van de infrastructuur van het Sint-Jozefinstituut en de Sint-Jozefbasisschool werd een masterplan opgemaakt. Het masterplan vormt ook het kader waarin het beheersplan tot stand komt. Zowel de basis- als de secundaire school ontbreken een eigen identiteit. De klassen zijn door elkaar verweven waardoor een versnippering van lokalen ontstaat wat nefast is voor de algemene organisatie van beide scholen. Ook de interne circulatie tussen de scholen onderling vormt een essentieel probleem. De leerlingen moeten langs de straat lopen om de verschillende gebouwen van de school te bereiken doordat de klassen verspreid liggen over het volledige complex. Door leegstand van verschillende delen van het complex (directeurswoning, zolderverdieping klooster, kasteel) is er geen intern verloop mogelijk tussen de verschillende gebouwen. Ook de bouwfysische toestand van de gebouwen is sterk verouderd en op sommige plaatsen zelfs zeer onveilig (trap- en kloktoren van St-Jozefapel & het damesgebouw). Eind 2014 kreeg de school een doorlichting waarin de onveilige toestand is opgenomen in het verslag van de inspectie (zie bijlage 17). Op basis van dit verslag heeft de school een verbeterplan opgesteld voor de komende vier jaar waarin de hygiëne, veiligheid en woonbaarheid van de school wordt aangepakt.

Omwille van de onveilige toestand van de huidige lokalen van de basisschool worden deze ondergebracht in een nieuw gebouw op het terrein. De nieuwbouw wordt analoog met het huidige kinderdagverblijf ingepland op het domein waarbij de voormalige kribbe uit 1961 wordt gesloopt om plaats te maken voor de nieuwe basisschool. De secundaire school wordt gereorganiseerd binnen de bestaande bebouwing mits het gedeeltelijk slopen van de niet geklasseerde delen voor de realisatie van bijkomende speelplaats. Met deze ingreep krijgen beide scholen een eigen identiteit en ontstaat een duidelijke afbakening tussen de basis- en secundaire school. Ook de versnippering van de lokalen wordt hiermee opgelost.

De interne circulatie wordt opgelost met een nieuwe toegang voor elke school. De basisschool krijgt een eigen toegang via de westelijke zijweg van de Wegvoeringstraat (thv parking damesgebouw). De ingang van de secundaire school wordt centraal in de Wegvoeringstraat geplaatst (vroegere ingang kribbe) om de verbinding tussen het klooster en het kasteel, de schoolgebouwen en de voormalige directeurswoning te optimaliseren. De nieuwe toegang van beide scholen zorgt ervoor dat de circulatie van de leerlingen fysisch gescheiden wordt. Langs de toegangspoort van het complex wordt er aan weerszijden een parking tussen het groen aangelegd. De bestaande bomen op de parking blijven behouden.

Aan de straatzijde wordt er ter hoogte van het kasteel een kiss-and-ride zone voorzien om doorgaand verkeer in de Wegvoeringstraat zo min mogelijk te hinderen. De kiss-and-ride zone krijgt een transparante grens tussen de straat en het kasteeldomein. Hierbij wordt de huidige scheidingsmuur langs de straat gesloopt om het domein opnieuw een open karakter te geven. Het kasteel wordt opnieuw zichtbaar van de straat wat de toegankelijkheid en de ontsluiting van het kasteel ten goede komt. Het achtergelegen park wordt visueel verbonden met het nieuw aangelegde groen rond het kasteel dat het open karakter van de straatzijde benadrukt.

Het masterplan wordt opgedeeld in vier verschillende fasen. De **eerste fase** wordt op korte termijn gezien (5-7 jaar) waarin het kasteel wordt losgekoppeld van het klooster en een nieuwe glazen passerelle beide gehelen opnieuw verbindt. Het exterieur en interieur van het kasteel wordt integraal gerestaureerd. Ook de aanpalende kelders van het kloostergebouw worden in de eerste fase

gerenoveerd en omgevormd tot nieuwe vaklokalen. De huidige stookplaats in de kelders van het klooster wordt omgebouwd tot een fietsenberging die via een helling toegang geeft tot de speelplaats aan de straatzijde.

In een **tweede fase** (7-12 jaar) wordt de voormalige directeurswoning gedeeltelijk gesloopt en gerenoveerd tot kantoren. De later aangebouwde delen achteraan de woning worden gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe luifel waaronder de overdekte speelplaats wordt voorzien. Daarnaast komt er een passerelle die de toegang mogelijk maakt tot de directeurswoning en de verbinding legt op de eerste verdieping tussen het schoolgebouw en het kloostergebouw. Op die manier wordt de eerste verdieping omsloten en toegankelijk voor personen met een verminderde beweeglijkheid. De hoofdtoegang van de secundaire school wordt voorzien in de poort van de voormalige kribbe. De leraarskamer, het bureau van de directie en het secretariaat worden ondergebracht in de directeurswoning.

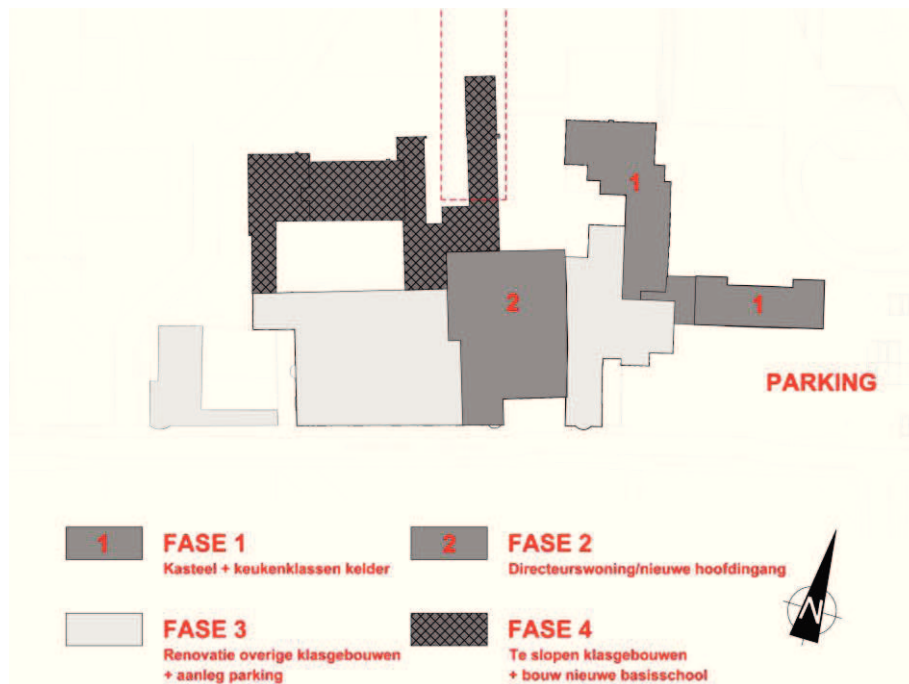
De **derde fase** (12-17 jaar) omvat de renovatie- en restauratiewerken van de huidige schoolgebouwen en de Sint-Jozefkapel alsook de restauratie van de Heilig Hartkapel. De **laatste fase** (15-20 jaar) omvat de sloop van de leegstaande gebouwen en de bouw van het nieuwe complex voor de basisschool.

5.1.1 Hoofddoelstellingen

- Het hergebruik van leegstaande lokalen en de interne reorganisatie van beide scholen.
- De reorganisatie van de interne circulatie en herverdeling van lokalen en klassen

5.1.2 Nevendoelstellingen

- De brandcompartimentering van traphallen en gangen in de school.
- Opvolgen van het verbeterplan, opgemaakt na de doorlichting van de school door de inspectie.
- Het in regel stellen van de sanitaire voorzieningen.
- Het comfort voor de leerlingen met de omvorming van de huidige stoominstallatie naar centrale verwarming.
- Het veilig stellen van de elektrische installaties volgens de vastgestelde veiligheidsnormen voor scholen.

Afb. 165: Masterplan met aanduiding fasering, schets opgesteld door Architectenbureau Leyman

5.2 Beheersplan

Het beheer en behoud van de beschermde delen vormen de basis van het beheersplan. Het kasteel, de voormalige directeurswoning, de basis- en secundaire school met de Sint-Jozefkapel en een deel van het kloostergebouw zijn beschermd als monument. Zowel het exterieur als interieur van de school en het kasteel zijn beschermd. Het kasteel wordt losgekoppeld van het klooster door de sloop van tussenliggend volume. De salons op het gelijkvloers worden integraal gerestaureerd. De verdiepingen worden gerenoveerd en als klaslokalen in gebruik genomen. De wintertuin en de kapel van het Heilig Hart bevinden zich in het beschermde deel van het klooster. De kapel van het Heilig Hart krijgt een nieuwe bestemming die afgestemd wordt op de noden van de school. De wintertuin wordt als verpozingsruimte ingericht. De St-Jozefkapel wordt stille ruimte en blijft publiek toegankelijk buiten de schooluren. De directeurswoning wordt deels gerenoveerd en gesloopt, en herbestemd tot kantoren voor directie en personeel van de secundaire school.

In de **eerste fase** van het beheersplan wordt het kasteel losgekoppeld van het klooster. Het later toegevoegde deel van het klooster, dat niet opgenomen is in het beschermingsbesluit, wordt gesloopt. Hierdoor komt het kasteel opnieuw vrij te staan van het klooster wat de architectuurhistorische waarden benadrukt. Het symmetrische concept van het kasteel komt terug tot uiting zodat het aristocratisch karakter van het kasteel wordt hersteld. De nieuw vrijgekomen gevel van het kasteel wordt op basis van iconografische bronnen en analoog naar de oostelijke zijgevel ontworpen. De andere gevels van het kasteel worden integraal gerestaureerd. De natuurstenen elementen van de gevels (waterlijsten, plinten, balustrade, raamomlijsting,...) worden gereinigd en gerestaureerd. Het losse pleisterwerk wordt verwijderd en hersteld. De gevels worden opnieuw geschilderd. De hellende daken worden hersteld en voorzien van ladderhaken om toekomstig onderhoud van de daken en goten te vereenvoudigen. De houten kroonlijst en dakkapellen worden gerestaureerd, gereinigd en opnieuw geschilderd na herstel. Waar mogelijk wordt plaatselijk hersteld met een houtpasta. Grotere delen worden integraal verwijderd en vernieuwd. Het schrijnwerk wordt naar origineel model vernieuwd en geschilderd.

De salons op het gelijkvloers worden integraal gerestaureerd en partieel opengesteld voor tentoonstellingen en rondleidingen. De galerij van het witte salon wordt aan de hand van

iconografische bronnen gereconstrueerd om de historische waarde van het kasteel te herstellen. Het huidige plafond van het witte salon wordt verwijderd om opnieuw een gaanderij te vormen op de eerste verdieping. De natuurstenen vloer van het witte salon wordt waar nodig hersteld. De tapijten in het groene en zwarte salon worden verwijderd en afhankelijk van de resultaten uit het vooronderzoek worden de originele vloeren hersteld. De muren en het plafond van de salons worden na kleurhistorisch onderzoek en afhankelijk in mate van mogelijke naar origineel kleur teruggebracht.

De verdiepingen worden gerenoveerd tot klaslokalen voor de praktische vakken van de opleiding kantoor. De verdiepingen zijn in vorige bouwfases sterk verbouwd waardoor de meeste cultuurhistorische waarden verloren zijn gegaan. De meest waardevolle elementen die nog bewaard zijn worden hersteld en opgenomen in het nieuwe ontwerp. Dit omvat de restauratie van de schouwmantels van de zijvleugels op de eerste en tweede verdieping, het opnieuw vrijwaren van de originele plafonds op de verdiepingen van de zijvleugels en de restauratie van de houten vloeren.

De omgeving aan de tuingevel (noord) van het kasteel wordt ingevuld als speelplaats voor de secundaire school. Ter hoogte van de straatgevel (zuid) van het kasteel worden twee groenzones aangelegd om het bestaande groen rond het kasteel mee te integreren in een open karakter. De gemetselde muur langs de straatzijde wordt gesloopt om het kasteel, vanop de straat, opnieuw zichtbaar te maken. Hiermee worden de cultuurhistorische waarden van het domein en de prominente ligging opnieuw benadrukt. Op deze manier wordt de waarde van het kasteel in het straatbeeld hersteld. Aan de straatzijde wordt een kiss-and-ride zone aangelegd met zitmeubilair en een transparante omheining.

De **tweede fase** van het beheersplan (7-12 jaar) verloopt samen met de tweede fase van het masterplan. Deze fase omvat de renovatie van de voormalige directeurswoning. De erfgoedelementen in het interieur waaronder het schrijnwerk, het glas-in-loodramen en de schouwen blijven behouden en worden waar nodig hersteld en gerestaureerd. Het later aangebouwde volume achteraan wordt gesloopt en maakt plaats voor een nieuwe luifel en passerelle met een dubbele functie als verbindingsweg tussen de verschillende gebouwen, en als overdekte speelplaats. De originele achtergevel van de woning met smeedijzeren hekwerk wordt bewaard en mee opgenomen in de tweede fase van het masterplan. Ook de lichtstraat in glas-in-lood op de eerste verdieping in de woning blijft behouden en wordt verwerkt in de passerelle. Er wordt gekozen voor een zachte herbestemming van de woning om de erfgoedelementen maximaal te behouden en impact op het gebouw zoveel mogelijk te beperken. De salons op het gelijkvloers worden ingevuld als kantoren voor directie en personeel van de secundaire school wat de historisch waardevolle plafonds, de schouwen en het binnenschrijnwerk ten goede komt.

De kamers op de verdiepingen hebben door de vele verbouwingen weinig tot geen erfgoedwaarde meer. De muren en plafonds werden in vorige bouwfases bekleed met een weinig waardevol behang en de vloeren zijn bedekt met een linoleum. Het binnenschrijnwerk op de verdiepingen dateert uit verschillende bouwfases. Het binnenschrijnwerk wordt vernieuwd naar het meest waardevolle model in de woning. Omdat de school moet voldoen aan de normen voor toegankelijkheid wordt er een ingang voorzien voor rolstoelgebruikers die toegang biedt tot elke verdieping in het gebouw. Hiervoor wordt een lift geïnstalleerd in de directeurswoning. Via de lift is er toegang tot elke verdieping van de directeurswoning en via de passerelle op de eerste verdieping tot zowel het klooster als de schoolgebouwen langs de straatzijde. Op de derde verdieping is een bijkomende helling voorzien om de verbinding met de school en het klooster te realiseren. Door de centrale ligging van de directeurswoning en de bijkomende lift is het volledige klooster en kasteel alsook het grootste deel van de secundaire school vanop iedere verdieping bereikbaar voor rolstoelgebruikers. Hierdoor voldoet de

school aan de normen voor toegankelijkheid en is de impact op de beschermde delen van het complex beperkt gebleven.

In de **derde fase** (12-17 jaar) worden de schoolgebouwen gerestaureerd en de wintertuin met de Heilig Hartkapel in het beschermde deel van het kloostergebouw. De lokalen van de schoolgebouwen omvatten ook de feestzaal en de Sint-Jozefkapel. Ook de huidige lokalen van de basisschool worden in deze fase opgeknapt en naar de huidige normen voor brandveiligheid, toegankelijkheid en comfort aangepast. Aansluitend op deze fase wordt de nieuwbouw van de basisschool gerealiseerd. De bestaande schoolgebouwen worden volledig gerestaureerd. De gevels worden gereinigd en waar nodig voegwerk hersteld. De gepleisterde elementen in de gevels worden hersteld, gereinigd en opnieuw geschilderd. De daken worden vernieuwd en de dakranden worden volledig gerestaureerd.

Het majestueuze karakter van de Sint-Jozefkapel blijft behouden en de Sint-Jozefkapel wordt integraal gerestaureerd. De kleurrijke glas-in-lood ramen en de muurschilderingen worden gerestaureerd met maximaal behoud van het originele kostbare materiaal voor het behoud van de artistieke waarden van de kapel. Aan de buitenzijde wordt het gevelmetselwerk hersteld en gereinigd om de architectuurhistorische waarden opnieuw op te waarderen. De houten panelen aan de straatgevel van de secundaire school worden verwijderd om het coherente symmetrische geheel opnieuw te vrijwaren.

De feestzaal wordt gerestaureerd en open gesteld voor zowel schoolse als buitenschoolse activiteiten. Door de ligging van de feestzaal en de kapel en de toegang via de speelplaats van de basisschool kan deze afgesloten worden van de rest van het schoolgebouw wat buitenschoolse activiteiten mogelijk maakt. De veiligheid kan gegarandeerd worden via de speelplaats van de basisschool waarbij de toegang langs de straatzijde ligt om vlot te kunnen evacueren in geval van brand. De ontsluiting van de feestzaal geeft het gebouw een dubbele functie om verval en leegstand zoveel mogelijk te vermijden.

De art-deco-elementen in het gebouwen worden zoveel mogelijk hersteld om het interieurhistorische karakter maximaal te behouden. De cementtegels in de kapel, de gangen en de klaslokalen worden plaatselijk hersteld naar oorspronkelijk ontwerp en kleur en losliggende tegels worden opnieuw bevestigd.

5.2.1 Hoofddoelstellingen

Het herstel en behoud van het **kasteel** en haar erfgoedwaarden door:

- Het behoud en herstel van de salons op het gelijkvloers naar hun oorspronkelijke toestand.
- De reconstructie van de galerij van het witte salon.
- Het herstel van het vrijstaand karakter van het kasteel door de sloop van het volume tussen het klooster en het kasteel.
- De restauratie van de houten dakkapellen.
- Restauratie van de houten diensttrap (originele trap)
- Reinigen en herstellen van de natuurstenen elementen in de gevels van het kasteel.
- De restauratie van het historisch origineel waardevol schrijnwerk.
- Vervangen van kunststofschrjnwerk analoog naar bestaand model.
- Herstel van de historische plafonds op de verdiepingen en de restauratie van het lijstwerk.

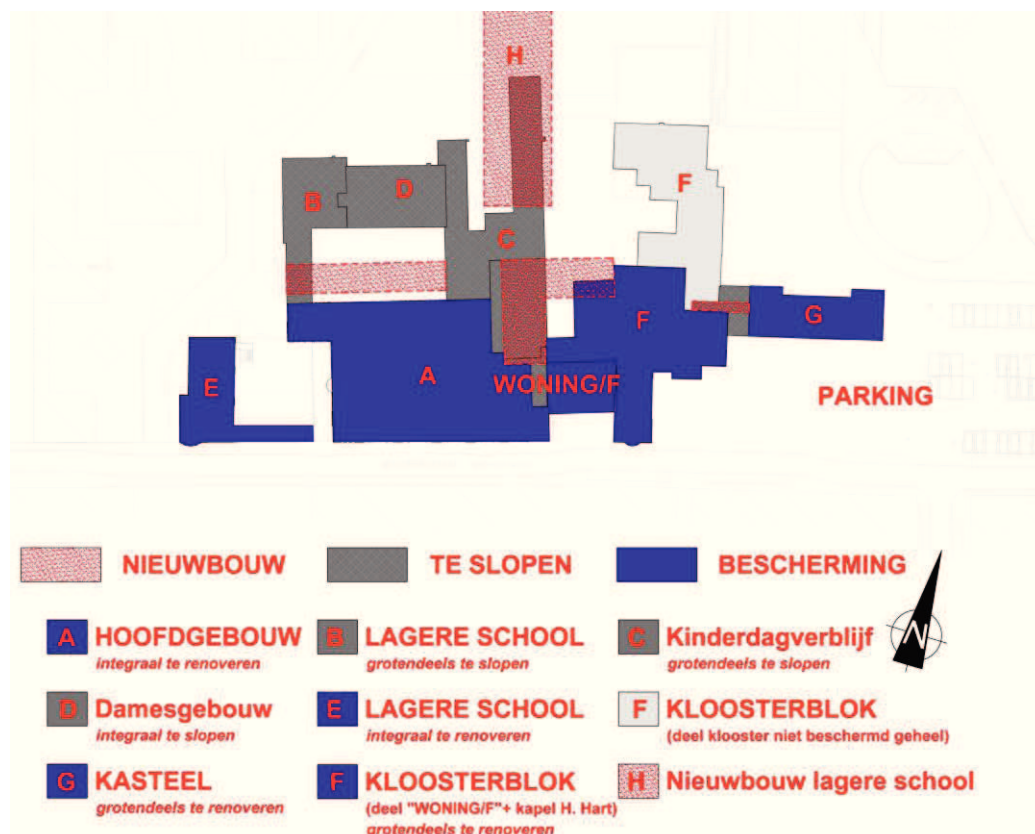
Het herstel en behoud van het **schoolcomplex** en haar erfgoedwaarden door:

- Het herstel van de muurschilderingen in de Sint-Jozefkapel.
- Het herstel van het interieur van de kloktoren.
- Restauratie van de traphallen (stenen trappen, bordessen, muren, plafond)

- Herstel en instandhouding van de rest van het schoolcomplex. (schrijnwerk, vloeren, muren,...)
- Herstellen en opnieuw schilderen van binnenschrijnwerk (deuren & ramen klaslokalen).
- Reinigen van de gemetselde gevels van het complex.
- Herstel en restauratie van de gepleisterde elementen in de gevels van het complex.
- Reinigen en herstellen van gietijzeren elementen in de gevel (hekken directeurswoning).
- Opnieuw schilderen van alle metalen elementen, gepleisterde elementen en schrijnwerk.

5.2.2 Nevendoelstellingen

- Compartimenteren van het complex naar de normen voor de brandveiligheid.
- Herstellen en in regel stellen van de elektriciteit van het volledige complex (school, klooster en kasteel) met de bouw van nieuwe hoogspanningscabine en aanpassen van laagspanningsnet.
- In regel stellen van het sanitair op de school volgens de huidige normen naar hygiëne.
- Alle acties opgenomen in het verbeterplan naar verslag van de inspectie ten gevolge van de doorlichting (onderhoud, keuringen elektriciteit, verwarming, hygiëne, ongedierte, duiven,...)
- Vernieuwen van de verwarming in het complex naar huidige eisen voor comfort.
- Vernieuwen van trappen in het kasteel naar de normen van brandveiligheid en toegankelijkheid.
- De leegstand van lokalen voorkomen en beperken door:
 - Ingebruikname van de verdiepingen van het kasteel als klaslokalen.
 - Verzekeren van de toegankelijkheid van het schoolcomplex.

Afb. 166: masterplan aanduiding verschillende bouwdelen, schets opgesteld door Architectenbureau Leyman

6. OPSOMMING van de WERKZAAMHEDEN

De maatregelen en werkzaamheden worden in een gedetailleerde lijst opgesomd (zie bijlage 8) waarin de gebouwen onderverdeeld zijn in verschillende blokken omwille van de complexiteit en de omvang van het geheel (Afb. 166).

Blok A: De secundaire school met de feestzaal, de Sint-Jozefkapel, Heilig Hartkapel de gangen en klassen.

- In de traphal aan de Sint-Jozefkapel worden in afwachting op de restauratiewerken van de fase van het masterplan de nodige instandhoudingswerken uitgevoerd aan het pleisterwerk dat door waterschade is aangetast.
- De muurschilderingen in de koepel, en op de galerij van de kapel zijn door waterschade aangetast. In afwachting op de restauratie worden de nodige maatregelen genomen om de loskomende muurschilderingen te fixeren.
- De eenmalige restauratiewerken omvatten de restauratie van alle glas-in-lood ramen van de kapel, de restauratie van de mozaïekvloeren en alle andere natuurstenen elementen in het interieur van de kapel (trappen, lambriserings, wandmozaïeken, altaar).
- De restauratie van stucomarmers elementen in de kapel (koorzuilen, lavabonissen, kansels)
- Nazien van marmers lambriserings in de kapel (gele en zwarte marmer) en vervangen van gebroken panelen.
- De vloeren bedekt met cementtegels worden waar nodig plaatselijk hersteld. Ook eerder herstelde zones met andere tegels worden verwijderd en in eer herstel naar historisch kleur en ontwerp (gangen, traphal, feestzaal, H. Hartkapel).
- Het houten origineel binnenschrijnwerk van de school wordt hersteld met inbegrip van het hang- en sluitwerk en opnieuw geschilderd (H. Hartkapel, feestzaal, gangen, Sint-Jozefkapel).
- Nazicht van de platte daken en herstel van dakdichting (blazen, waterinsijpeling)
- Verwijderen korstmossen & plantengroei van alle platte daken van de schoolgebouwen.
- De koperen koepel & de goot van de kapel wordt volledig vernieuwd.
- Goten van de hellende daken van het complex vervangen.
- Het metselwerk van de schoolgebouwen wordt gereinigd en waar nodig ook hervoegd naar origineel model.
- Toegang tot kelder thv wintertuin wordt gesupprimeerd.
- Wintertuin wordt open gemaakt thv overdekte speelplaats om doorstroom mogelijk te maken.
- Uitvoeren van alle werken opgenomen in het verbeterplan naar aanleiding van de doorlichting.

Blok B: De aangebouwde vleugel van de basisschool tussen het damesgebouw en de Sint-Jozefkapel.

- Blok B is niet opgenomen in het beschermingsbesluit en wordt gesloopt in de vierde fase van het masterplan.

Blok C: De voormalige kribbe en de zijkapel (zusterkapel) van de Sint-Jozefkapel met klassen op het gelijkvloers.

- De voormalige kribbe is niet opgenomen in het beschermingsbesluit en wordt volledig gesloopt
- De zijvleugel van de kapel (zusterkapel) blijft behouden en wordt volledig gerestaureerd.
- De glas-in-loodramen zijn door verwerking onder druk komen te staan. Er worden instandhoudingswerken uitgevoerd om de glas-in-loodramen te beschermen in afwachting op de uiteindelijke restauratie van het stalen schrijnwerk.

- De vloer van de zusterkapel is bedekt met cementtegels en wordt hersteld waar nodig. Losse tegels worden opnieuw bevestigd en verzakte zones worden opnieuw vlak gemaakt.

Blok D: Het damesgebouw dat tot op heden in gebruik is door de basisschool.

- Dit gebouw is niet opgenomen in het beschermingsbesluit en wordt in de laatste fase van het masterplan integraal gesloopt.

Blok E: De gebouwen van de basisschool langs de straatzijde, op de hoek met de Sint-Jozefweg.

- De platte daken worden hersteld en de dakdichting vernieuwd (+ bestrijding duiven)
- Het origineel binnenschrijnwerk (deuren en ramen lokalen) worden hersteld met inbegrip van het hang- en sluitwerk en opnieuw geschilderd.
- Vernieuwen van binnenschrijnwerk naar origineel model.
- De tegelvloeren worden waar nodig hersteld. (cementtegels op gelijkvloers en in de gangen).
- Reinigen, herstellen van stenen trappen en bordessen en opnieuw vastmaken van losse treden.
- Het metselwerk van de gevels wordt gereinigd en waar nodig hervoegd naar origineel model.
- Het reinigen van de gepleisterde gevels met stoom.
- Herstellen van gepleisterde gevels (barsten + los pleisterwerk afkappen en verwijderen) en opnieuw schilderen van de gevels
- Vernieuwen van het buitenschrijnwerk
- Hertellen pleisterwerk op de verdiepingen en in de traphal.

Blok F: Het kloostergebouw door de zusters Sacré Coeur gebouwd.

- Het klooster is slechts gedeeltelijk beschermd als monument.
- In de bescherming zit de wintertuin, de traphal en de Heilig Hartkapel.
- Er wordt in dit beheersplan voornamelijk aandacht besteed aan de beschermde delen van het klooster.
- Het glazen dak van de wintertuin en de gang naar de Heilig Hartkapel wordt hersteld. Door waterschade worden in afwachting op het restauratiedossier enkele instandhoudingswerken uitgevoerd zodat het binnenpleisterwerk intact blijft.
- Het houten schijnwerk van de wintertuin en de kapel worden hersteld met inbegrip van het origineel hang- en sluitwerk dat nog bewaard is gebleven op deze deuren.
- De glas-in-loodramen van de Heilig Hartkapel worden plaatselijk hersteld en herlood waar nodig.
- Het metselwerk van de traphal wordt gereinigd en hervoegd waar nodig.
- Aansluiting van de passerelle voor ontsluiting en toegankelijkheid eerste verdieping.

Blok F-G: De directeurswoning tussen het klooster en de schoolgebouwen.

- De later toegevoegde volumes aan de achterzijde van de directeurswoning worden gesloopt.
- Er wordt in het masterplan een overdekte speelplaats voorzien met een luifel op de eerste verdieping aan deze nieuw gevormde achtergevel.
- De salons op de gelijkvloers en de kamers op de verdiepingen worden integraal gerenoveerd naar kantoorruimtes waarbij alle huidige afwerkingslagen worden verwijderd.
- De schouwmantels en schouwboezems van de salons op het gelijkvloers worden gerestaureerd.
- De beperkte erfgoedelementen van het interieur worden bewaard en hersteld waar nodig.
- De natuurstenen plint aan de straatgevel wordt hersteld en vernieuwd alsook het ijzeren hekken die de voortuin afsluit van de straat.

- Om te voldoen aan de huidige normen naar toegankelijkheid wordt een lift voorzien in het gebouw die toegang geeft over elke verdieping en zo de verbinding kan gemaakt worden met zowel de schoolgebouwen het klooster als het kasteel.

Afb. 167: sfeerbeeld achtergevel directeurswoning met overdekte speelplaats en nieuwe luifel in het rood aangeduid © Architectenbureau Leyman

Blok G: Het kasteel

- Er wordt een vooronderzoek uitgevoerd naar de originele afwerkingslagen van de vloeren en de muren alsook een kleur historisch onderzoek van de verflagen in de salons van het gelijkvloers.
- De later toegevoegde vleugel tussen het klooster en het kasteel wordt gesloopt en vervangen door een glazen passerelle die de doorgang mogelijk maakt.
- De historische salons op het gelijkvloers worden volledig gerestaureerd.
- De later toegevoegde vloer op het witte salon wordt verwijderd om de historische galerij te reconstrueren.
- De schouwmantels en schouwboezems van de salons op het gelijkvloers worden gerestaureerd.
- De verdiepingen worden gerenoveerd naar klaslokalen waarbij alle soepele vloerbekledingen en lichte tussenwanden worden verwijderd.
- De historische plafonds worden hersteld en opnieuw geschilderd.
- Het niet origineel schrijnwerk wordt vervangen naar bestaand model waar het houten origineel schrijnwerk wordt hersteld met inbegrip van het hang- en sluitwerk.
- De centrale traphal blijft behouden. Thv het nieuwe niveau op de tweede verdieping wordt een bijkomende nieuwe trap geplaatst zodat de nieuwe ingreep duidelijk zichtbaar is.

Afb. 168: sfeerbeeld van het kasteel met de nieuwe passerelle na de sloop van het tussenliggende volume, © Architectenbureau Leyman

7. Manier en tijdstip van OPVOLGING

7.1 Instandhoudingswerken

De daken en het buitenschrijnwerk worden regelmatig gecontroleerd om verdere schade tegen te gaan. De platte daken boven de wintertuin, de feestzaal en de basisschool alsook de koepel van de kapel vertonen de meeste schade die regelmatig worden nagekeken en gecontroleerd worden. Indien nodig worden de nodige instandhoudingswerken uitgevoerd in afwachting tot de uiteindelijke restauratie van start gaat.

Het buitenschrijnwerk met name de glas-in-loodramen worden opgevolgd om de spanning op het loodnet te controleren en indien nodig te beschermen tegen verder verval.

7.2 Restauratiewerken: eenmalige maatregelen

De restauratiewerken zullen door de complexiteit en omvang van het masterplan in verschillende fasen verlopen. Voor elke fase wordt een erfgoedpremie aangevraagd en bijkomend voor de schoolse zaken ook een dossier ingediend bij het agentschap voor infrastructuur in het onderwijs (AGION). Voor de sloop- en wijzigingswerken wordt ook een bouwaanvraag ingediend. De dossiers worden aanbesteed en behandeld volgens de wetgeving overheidsopdrachten.

Na de goedkeuring van alle partijen wordt gestart met de werken waarbij de richtlijnen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, AGION, de stedenbouwkundige dienst van de gemeente Wetteren en de brandweer worden gevolgd.

7.3 Onderhoudswerken : wederkerende maatregelen

Het onderhoud van de schoolgebouwen en het kasteel worden verder opgevolgd via een evaluatie bij de aanvang van iedere nieuwe fase. Het verslag wordt opgemaakt door het architectenbureau waarbij ook de erfgoedconsulent van het Agentschap Onroerend Erfgoed wordt uitgenodigd.

8. BIJLAGEN

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd (nummering!)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgesteld (met schaal en N-pijl)		Bijlage 1
Afbakening van het onroerend erfgoed		Bijlage 2
Lijst van premiegerechtigde werken		Bijlage 8
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Niet van toepassing	
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed die in aanmerking komen voor een premie met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	Niet van toepassing	
Lijst van cultuurobjecten die in aanmerking komen voor een premie		Bijlage 16
Lijst van premiegerechtigde werken aan een orgel dat dateert van na WOI	Niet van toepassing	
Lijst van handelingen waarvoor CBS niet kan oordelen dat ze van die aard zijn om wezenlijke eigenschappen van een DG/SG te verstoren	Niet van toepassing	
Bouwhistorisch onderzoek overzichtsplannen		Bijlage 3
Inventaris erfgoedelementen kasteel		Bijlage 4
Inventaris erfgoedelementen schoolgebouw		Bijlage 5
Beschermingsbesluit kasteel Vilain XIII		Bijlage 6
Beschermingsbesluit schoolgebouwen		Bijlage 7
Bouwkundig rapport Sint-Jozef kapel		Bijlage 9
Bouwkundig rapport schoolgebouwen		Bijlage 10
Interieurrapport Sint-Jozef kapel		Bijlage 11
Bouwkundig rapport kasteel Vilain XIII		Bijlage 12
Interieurrapport kasteel Vilain XIII		Bijlage 13
Masterplan bundel		Bijlage 14
Inventarisatie roerende kunst- en cultuurpatrimonium Sint-Jozefkapel en Heilig Hartkapel, CRKC		Bijlage 15
Verslag doorlichting secundair onderwijs		Bijlage 17

9. Bibliografie

Archieven :

AAM, Archive D'architecture Modern, <http://aam.be/nl/archieven>

APA, Architectuur archief Antwerpen

Archief architectenbureau Bressers, Kasteellaan 479, 9000 Gent

Archief zusters Apostolinnen Heilige Jozef te Wetteren, met mondelinge bron: Zuster Elisabeth

Gemeentearchief Wetteren, Markt 1, 9230 Wetteren

KADOC & universiteitsarchief KU Leuven, <http://abs.lias.be/Query/resultatliste.aspx>

KASKA, Koninklijke Academie voor schone kunsten van Antwerpen

Koninklijke bibliotheek van België, kaarten en plannen, http://www.kbr.be/accueil_nl.html

Universiteitsarchief Gent, Architectencollectie Louis Minard, Sint-Hubertusstraat 8, 9000 Gent

VAI, Vlaams Architectuurinstituut, <http://www.vai.be>

Boeken :

Bergmans, A. e.a. (1993). *Inventaris van het neogotische tekeningenarchief Bressers-Blanchaert ca. 1860-1914*. Leuven .

Callens, M. (2006). *Burggraaf Philippe Mathieu Vilain XIII: Hoogbaljuw van Gent en bankier te Parijs*. Gent .

De Giey, H. (1982). *De Familie Vilain XIII, geesten in de 18e en 19e eeuw*. Melle.

De Potter F. – Broeckaert J. (1891). *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen. Vierde reeks – arrondissement Dendermonde*. Wetteren.

De Wilde, P. M. (1996). *Een beknopte geschiedenis van de familie Vilain XIII*. Kruikeke.

Haslinghuis (2005). *Verklarende woordenboek bouwkundige termen*. Leiden.

Lenders, P. (1995) *Vilain XIII*. Leuven.

Maris, A. (1984). *Het geslacht Vilain XIII in vogelvlucht*. s.n.

S. Joseph e.a. (1997). *Directory of photographers in Belgium, volume I, 1839-1905*

Van Damme, F. (1999). *De Academie voor Tekenen- en Bouwkunde van Wetteren : geschiedenis van het beeldend kunstonderwijs in Wetteren van 1823 tot 1985*. Wetteren

Website & publicaties :

Apostolinnen Heilige Jozef. (sd). Opgeroepen op 07.01.2016, van www.apostolinnen-wetteren.be en mondelinge bron van Zuster Elisabeth (Gaby de Craene)

Inventarisatie van het roerend kunst- en cultuurpatrimonium van de Sint-Jozefkapel en de Heilig Hartkapel in het klooster van de Apostolinnen te Wetteren, (2013) Liesbet Kusters, Annemie Van Dyck, Stefanie van der Zwerth, CRKC, Brussel

Inventaris onroerend erfgoed (sd). www.inventaris.onroerenderfgoed.be, ID 84882, ID 85122, ID 85120, ID 125490

De kloosterkerk van de Zusters Apostolinnen (1993) open monumentendag 1993, Wetteren,

Het kasteel van burggraaf Charles Hippolyte Vilain XIII (1999) open monumentendag 1999, Wetteren

Lijst foto's :

Afb. 1: Luchtfoto 2010, voor de bouw van het nieuwe kinderdagverblijf	3
Afb. 2: Kadasterplan met afbakening van het onroerend goed in het blauw gearceerd.	4
Afb. 3: GRB kaart met anomalieën	4
Afb. 4: Gewestplan	5
Afb. 5 : tuingevel (noord) kasteel	5
Afb. 6 : straatgevel basisschool	5
Afb. 7: straatgevel secundaire school	5
Afb. 8: Detail uit de kaart van Joseph de Ferraris met afbakening van de percelen, 1771-1778.....	6
Afb. 9: Detail van de atlas der buurtwegen, 1841	6
Afb. 10: Detail van de P.C. Popp Kaart, 1841-1879	7
Afb. 11: In rood aangeduid de percelen aangekocht tussen 1880-1885	7
Afb. 12: Detail uit de basiskaart GRB-kaart, 2015.....	7
Afb. 13: Wapenschild geslacht Vilain	8
Afb. 14: Wapenschild geslacht Vilain XIII	8
Afb. 15 : Voorontwerp naar ontwerp van Louis Minard, 1856	8
Afb. 16 - Afb. 17: ontwerpschetsen kasteel Vilain XIII door Louis Minard, 1856	11
Afb. 18: Kasteel van Gransvelde te Wetteren, 1905	11
Afb. 19: Kasteel van Vilain XIII te Wetteren (tuingevel), tussen 1900-1905	11
Afb. 20: De tuingevel van het kasteel met pensionaat rechts, z.d.	11
Afb. 21: De tuingevel van het kasteel met pensionaat rechts, anno 2012	12
Afb. 22: De tuingevel van het kasteel met aangebouwd volume, z.d.	12
Afb. 23: De tuingevel van het kasteel, 1905	13
Afb. 24: Oude pentekening uit archief van de zusters Apostolinnen, rond 1895	14
Afb. 25: Detail uit plan van G.J. Van Offeren, zolderverdieping, 1955	14
Afb. 26: Detail uit plan van G.J. Van Offeren, straatgevel, 1955	14
Afb. 27 Detail uit plan G.J.Van Offeren, niveau +1, +2, 1955.....	15
Afb. 28: Detail uit plan G.J. Van Offeren, snede wit salon, 1955	15
Afb. 29: Het witte salon, anno 1965	15
Afb. 30: Het witte salon, anno 2012	16
Afb. 31: Bestaande tuinmuur met het zicht op de straatgevel, anno 1900	16

Afb. 32: Detail uit plan G.J. Van Offeren, 1964	16
Afb. 33: Schets naar plannen bestaande toestand van Bressers uit 1935, schets opgemaakt door Architectenbureau Leyman, 2015	17
Afb. 34: Schets naar plannen van de bouwaanvraag van Bressers uit 1935, schets opgemaakt door Architectenbureau Leyman, 2015	17
Afb. 35: De Volkskliniek links en het scholencomplex van Bressers rechts, 1940	17
Afb. 36: Het nieuwe schoolcomplex van Bressers, z.d.	18
Afb. 37: Het raadhuis van Hilversum van architect Willem Dudock	18
Afb. 38: De Trap- en kloktoren van het Sint-Jozefinstituut van architect Adriaan Bressers	20
Afb. 39 - Afb. 40 - Afb. 41: Voorontwerpen trap- en kloktoren voor het Sint-Jozefinstituut van Adriaan Bressers, archief architectenbureau Bressers.....	20
Afb. 42: Kloostergang, z.d.	20
Afb. 43: Kloostergang, 2015	21
Afb. 44: Detail uit plan bestaande toestand Bressers, juli 1935	21
Afb. 45: Postkaart, zicht op zijgevel van het klooster met kasteel rechts, z.d.	21
Afb. 46: Zicht op zijgevel van het klooster, anno 2015	21
Afb. 47: Detail ramen gelijkvloers zijgevel klooster, anno 2015	22
Afb. 48: De Heilig Hartkapel in de huidige schoolgebouwen, anno 2015	22
Afb. 49: 15 De eerste Sint-Jozefkapel van het klooster rond 1856, anno 1910	22
Afb. 50: dakbedekking natuurleien oostelijke zijvleugel	23
Afb. 51: detail gebroken leien (middenrisaliet)	23
Afb. 52: houten dakkapel westelijke zijvleugel	24
Afb. 53: detail schilderwerk lijstwerk dakkapellen.	24
Afb. 54: dakkapel middenrisaliet.....	24
Afb. 55: klokkenstoel middenrisaliet.....	25
Afb. 56: detail klokkenstoel middenrisaliet	25
Afb. 57: detail afvoergoot zijvleugel.....	25
Afb. 58: detail afvoergoot aansluiting klooster	25
Afb. 59: tuingevel (noord)	26
Afb. 60: straatgevel (zuid)	26
Afb. 61: raam tweede verdieping zijvleugel	26
Afb. 62: balustrade op het dak (tuingevel)	26
Afb. 63: ramen gelijkvloers tuingevel (noord)	27
Afb. 64 : ramen eerste verdieping middenrisaliet.....	27
Afb. 65: detail luiken rood salon (tuingevel – noord).....	27
Afb. 66: ramen tweede verdieping (kunststof)	28
Afb. 67: schimmels thv de ramen niveau 3.....	28
Afb. 68: detail timpaan boven deur	29
Afb. 69: detail rocailleschelp.....	29
Afb. 70: groen salon zicht naar het westen.....	29
Afb. 71: wit salon zicht naar het oosten	29
Afb. 72: detail vloer wit salon.....	29
Afb. 73: wit salon zicht naar het westen	30
Afb. 74: detail schade tegelvloer wit salon	30
Afb. 75: zwart salon met zicht naar het oosten.....	30
Afb. 76: zwart salon met zicht naar het westen	30
Afb. 77: wandkast zwart salon	30
Afb. 78: schouwmantel zwart salon.....	31

Afb. 79: rood salon	31
Afb.80: rood salon	31
Afb. 81: inkomhal	32
Afb. 82: inkomhal	32
Afb. 83: gang niveau 2 (middenrisaliet)	32
Afb. 84: schade gang derde verdieping	32
Afb. 85: binnendeur wit salon / inkomhal	33
Afb. 86: binnendeurn inkomhal / wit salon	33
Afb. 87: hoofdtrap centraal middenrisaliet	33
Afb. 88: diensttrap	34
Afb. 89: kunstleien dak stookplaats	34
Afb. 90: golfplaten naast stookplaats	34
Afb. 91: koepel St-Jozefkapel	34
Afb. 92: detail goot koepel St-Jozefkapel	35
Afb. 93: plat dak boven St-Jozefkapel	35
Afb. 94: plat dak basisschool	35
Afb. 95: plat dak hoofgebouw secundaire school	35
Afb. 96: dakstructuur wintertuin	35
Afb. 97: detail schade dakstructuur wintertuin	36
Afb. 98: schade roofing dakstructuur wintertuin	36
Afb. 99: detail dakconstructie feestzaal	36
Afb. 100: dak feestzaal, schade muren	36
Afb. 101 begroeiing op het dak van de feestzaal	36
Afb. 102: torenkruis kloktoren St-Jozefkapel	37
Afb. 103: beeld hoofdgebouw secundaire school	37
Afb. 104: straatgevel (zuidgevel) secundaire school	37
Afb. 105: ingang klooster straatgevel (zuidgevel)	37
Afb. 106: detail gevel directeurswoning	38
Afb. 107: detail plint directeurswoning	38
Afb. 108: straatgevel basisschool	38
Afb. 109: Westgevel Sint-Jozefkapel	38
Afb. 110: Noordgevel Sint-Jozefkapel	38
Afb. 111: detail schade balustrade en beton	38
Afb. 112: ingangpoort secundaire school	39
Afb. 113: ingangpoort klooster	39
Afb. 114: ingangpoort basisschool	39
Afb. 115: schade glas in loodraam St-Jozefkapel	39
Afb. 116: traphal klooster naar ontwerp Bressers	40
Afb. 117: detail schade glas-in-loodramen	40
Afb. 118: detail kloktoren	40
Afb. 119: detail kloktoren	40
Afb. 120- Afb. 121 - Afb. 122: klassen secundaire school – niveau 1-2-3	41
Afb. 123 - Afb. 124 - Afb. 125: leraarskamer en klassen basisschool – niveau 0-1-2	41
Afb. 126: vloer van de toegang tot wintertuin	42
Afb. 127: wintertuin	42
Afb. 128: feestzaal / podium	42
Afb. 129: feestzaal zicht op turnzaal basisschool	42
Afb. 130: dakstructuur feestzaal	42

Afb. 131: detail vloer feestzaal (schade tegels)	43
Afb. 132: Heilig Hartkapel zicht op altaar	43
Afb. 133: altaar Heilig Hartkapel met smeedijzeren hekken en muurschilderingen boven tabernakel	43
Afb. 134: Heilig Hartkapel zicht op doksaal met biechtstoel onder het doksaal en smeedijzeren borstwering.	43
Afb. 135: deur wintertuin	44
Afb. 136 - Afb. 137: deur Heilig Hartkapel	44
Afb. 138: deur doksaal Sint-Jozefkapel	44
Afb. 139: centrale inkomhal secundaire school	45
Afb. 140: traphal kloostergebouw	45
Afb. 141 - Afb. 142: centrale inkomhal	45
Afb. 143 - Afb. 144: gang kloostergebouw	46
Afb. 145 : gang boven directeurswoning	46
Afb. 146: muurschildering koor.....	46
Afb. 147: muurschilderingen schip.....	46
Afb. 148: detail plafond van schip en doksaal	46
Afb. 149 : detail schade plafond zusterkoor	47
Afb. 150: detail mozaïekvloer altaar	47
Afb. 151: detail vloer schip	47
Afb. 152: dubbele deur toegang doksaal	47
Afb. 153: vloer en wanden doksaal	48
Afb. 154: hoofdaltaar koor kapel	48
Afb. 155: communiebanken zusterkoor	48
Afb. 156: sacristie lambriserings en wastafel	48
Afb. 157: doorgeefluikje sacristie naar kapel	49
Afb. 158: wastafel sacristie	49
Afb. 159: biechtstoelen	49
Afb. 160: zijaltaar met koperen lezenaar	49
Afb. 161: kamer verdieping (verbouwing fase 6)	50
Afb. 162: gang niveau 1	50
Afb. 163: salon gelijkvloers directeurswoning	50
Afb. 164: salon gelijkvloers directeurswoning	50
Afb. 165: Masterplan met aanduiding fasering, schets opgemaakt door Architectenbureau Leyman ..	56
Afb. 166: masterplan aanduiding verschillende bouwdelen, schets opgemaakt door Architectenbureau Leyman.....	59
Afb. 167: sfeerbeeld achtergevel directeurswoning met overdekte speelplaats en nieuwe luifel in het rood aangeduid © Architectenbureau Leyman.....	62
Afb. 168: sfeerbeeld van het kasteel met de nieuwe passerelle na de sloop van het tussenliggende volume, © Architectenbureau Leyman	62